İş: İşçilerin durdurulmayan akışı
...erlerinde zafere işyeri komiteleri ile ulaşıldı.
Yazısı Sf. 4'de

Güçlü değil suçlu (!) sendikacılık
Yazısı 3. Sayfada

TÜSİAD Raporu: Tekelci sermaye sıkışıyor
Yazısı Sf. 6'da

Sayı: 7
... Ağustos-5 Eylül 1989
1000 TL.
(KDV Dahil)
15 Günde bir yayınlanır

ÜRETEN BİZİZ YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ

İŞÇİLERİN SESİ

Boşuna ölmediler

...evlerinde en temel insan haklarını gaspedip Mehmet ve ...yin'in ölümüne yol açanlar, emekçi yığınları yıllardır ... ve yoksulluğa mahkûm ediyorlar. 15-16 ...an'da, Tariş direnişinde katledilen emekçi ...şlerimizi nasıl "ruhumuza, bilincimize gömmüşsek, ... hakları mücadelesinde yitirdiğimiz iki direnişçiyi de ...ınıfı ve emekçi halkımız mücadelesinde yaşatacak

• 10 yılda emekçilerin iki kat yoksullaştıkları, bu kesimlerden tekelci burjuvaziye sürekli kaynak aktarıldığı bir ülkede tepkileri bastırabilmek işkenceyi devlet politikası yaparak mümkün. Bunca yalanın tozu dumanı bile bu insanların emekçi sınıflar yanında yer aldıkları için cezaevinde bulundukları, işkenceye uğratıldıkları gerçeğini gizleyemeyecek.

...hadisenin bir tarafına bakıyorsunuz. ... devamlı tahrik ediliyorlar. Ölenle... suçları ne?.. İdam mahkûmu mu, ...ı? Kaç kişi öldürmüş? Onlara bak... Tedavi kabul etmeyen gider, ne ya...ı? Kabul etmezlerse ölürler" diyor ...n mensuplarına. 35 gündür açlık gre... 259 insanın tek pencereli cezaevi ara... doldurulup 40 derece sıcaklıkta 15 ...n yolculuğa nasıl, hangi hakla çıka... anlatmıyor. Dahası ölen iki kişinin ...lduğunu öne çıkararak sanki ölme...iyormuş gibi bir izlenim yaratmaya ... Sanki varolan yasaları tutuklu ve ...lere de uygulamak zorunda değiller... bu insanların can güvenliklerini sağ...orunda değillermiş gibi dikkatleri ... yöne çekmeye çalışıyor.

Cezaevlerinde sürdürülen baskıların, işkencelerin tek tek olaylar değil, bir devlet politikası olduğu, üstelik bunun meşrulaştırılmaya çalışıldığı gerçeği de burada yatıyor. Grevin 30. gününde Adalet Bakanı Oltan Sungurlu açlık grevlerinin siyasal bir eylem olduğunu, taviz verilmeyeceğini söylüyor. 32. günde açlık grevleri sonucu verilen hakların otorite boşluğu yarattığını belirtip cezaevlerinde "otorite" sağlayabilmek için talepleri incelemeyeceklerini imâ ediyor. 33. günde grevcilerin ölmeye yatan "fedai"ler seçtiklerini iddia ediyor. Ve 34. günde en temel hakları için ölümü göze alan 259 kişi Aydın ve Nazilli Cezaevlerine sürülmek isteniyorlar. (Sürgün sırasında sonradan kimsenin sahip çıkmaya cesaret edemediği, imzalayanlar hakkında Ta-

Devamı Sf. 2'de

...rumlular hesap vermeli

...t, Necmi, Eşref, Mahmut, Fatih, ..., Hasan, Abdullah...

...vlerinde açlık grevleri sonucu ölen 13 ...i... Ve sağlıklarını yitiren daha yüz... 12 Eylül rejimi 750 bin dolayında in...zaltına alınıp işkenceden geçirilmesine ...du. Halen 5 bine yakın siyasal tutuklu ...mlü var Türkiye'de. 48 kişi idam edil...ı de her türlü savunma olanakların...sun en temel hukuk kurallarının çiğ... askeri mahkemelerde alelacele yargı... İki yüze yakın kişinin işkence sonu...ğü biliniyor. Sorgusuz sualsiz güven...erince kurşuna dizilenlerin sayısı ise 2 ...klaşıyor.

...lül rejimi bütün bu uygulamalarıyla ...arşı bir yönetim kurdu. Ve bu dönem...ır baskıya uğrayanlar halk ile devrim...lu. Dahası IMF, Dünya Bankası gibi ...ların bir dediği iki edilmezken, bir ... da yönetimin Amerikancı niteliğini ...bilmek için gerçek yurtseverler "vatan ..." ile suçlandı. Tüm toplum devrim...önük ideolojik bir karalama kampan... yönlendirilmeye çalışıldı. Devletin en ...ağzından çıkan "asmayıp da besleye...iz?" sözü baskıyı ve işkenceyi meşrulaştırma çabasının en somut örneğiydi.

Çünkü amaç emekçileri yoksullaştırmaya dönük bir programa yönelirken, yükselebilecek tepkileri baskı ve işkenceyle önlemeye çalışmaktı.

Çünkü amaç fabrikada işçilerin, üniversitede öğrencilerin, gecekonduda yoksulların ve tüm ülkede emekçilerin ezilmesi pahasına bir avuç sömürücünün çıkarlarının korunmasıydı.

Çünkü amaç halkın sorununu kendi gücüyle çözebileceğinin, bugüne kadar kendisinin yerine "yönetenlerin" artık gereksiz bir yük olduğunu anlamasının önüne geçebilmekti.

Tekelci sermayenin kârlarını azaltacak her türlü engeli ortadan kaldırabilmek için YHK eliyle toplu sözleşmelerdeki işçiler lehine hükümler tırpanlandı. İşçi ücretlerinin kısıtlanması için her türlü tedbir alındı, işten çıkarmalar, işçi önderlerinin işyerlerinden tasfiyesi birbirini izledi. 1982 Anayasası ve yasal düzenlemelerle işçi ve emekçi yığınların grev, örgütlenme ve düşünce özgürlükleri gaspedildi. Dünyanın birçok geri bıraktırılmış ülkesinde yaşananlar Türkiye'nin bir kez daha başına geliyordu. Önce IMF direktifleri doğrultusunda uygulamaya konan "ekonomik istikrar" politikaları, ardından askeri darbe ve 12 Eylül rejimi.

CEZAEVLERİNDE TEK SAVUNMA ARACI, AÇLIK GREVİ...

Emekçi halk ve onun dostları için işsizlik, pahalılık, yoksulluk, baskı, zulüm ve işken-

Devamı Sf. 2'de

...mhurbaşkanlığı ...imleri yaklaşırken

Yazısı 3. sayfada

İşçiler sessiz kalmadı

Cezaevlerindeki uygulamalar bazı sendikalar ve şube yönetimleri tarafından protesto edildi. Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun istifası istendi. **Petrol-İş, Kristal-İş, Otomobil-İş, Laspetkim-İş, Deri-İş, Belediye-İş, Tümtis, Hava İş, Basisen Dokgemi-İş**, sendikaları cezaevlerindeki uygulamaların siyasal iktidarın işçi ve emekçilere yönelik saldırılarından bağımsız olmadığını vurguladılar.

Sendikalar basın toplantısı ve gazete ilanları ile 1 Ağustos genelgesinin kaldırılması, cezaevlerindeki baskılara son verilmesi gerektiğini belirtirken, şube yönetimleri de 14 Ağustos'da Laspetkim-İş Genel Merkezi'nde biraraya geldiler. Basın açıklamasında "Grevlerle dayanışma kadar önemli gördüğümüz diğer sorunumuz ise cezaevlerindeki baskı ve işkencelerdir. Bu nedenle 1 Ağustos genelgesine dayalı baskıların kaldırılması, cezaevlerindeki yaşamın çağdaş ve insani bir hale getirilmesi, ayırımsız bir genel af çıkarılması için cezaevlerinde öteden beri devam eden açlık grevleri son olarak iki yurtseverin ölümü ile sonuçlanmıştır. Bizler bu nedenle 1 Ağustos genelgesinin derhal kaldırılmasını, ayırımsız bir genel af çıkarılmasını Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun derhal istifa etmesini talep ediyor, cezaevlerindeki baskıların son bulmasını istiyoruz" denildi. MESS binasına siyah çelenk konularak demir çelik grevindeki tutumunun kınanmasından sonra topluca Şişli postanesine gidildi ve cezaevlerindeki baskılardan dolayı iktidarı protesto eden, Adalet Bakanı'nı istifaya çağıran telgraflar çekildi.

Protesto eylemine katılan sendika şubeleri:

Petrol-İş İstanbul, Boğaziçi, Gebze ve Anadolu şubeleri Belediye-İş Beyoğlu, 1 No'lu, Mezbaha, 2 No'lu şubeleri, Teksif Bakırköy Şubesi, Çimse-İş İstanbul Şubesi, Tezkoop-İş 3 No'lu Şube, Tümtis İstanbul Şubesi, Ağaç-İş İstanbul Şubesi, Tek Gıda-İş'e bağlı 11 No'lu, 1 No'lu, 6 No'lu, 2 No'lu, 7 No'lu, 5 No'lu Şubeler, Tes-İş İstanbul Şubesi, Selüloz İş İstanbul Şubesi, BASS Marmara Şubesi, Özgıda-İş Bakırköy Şubesi, Otomobil-İş Sefaköy, Topkapı, Ümraniye, Mecidiyeköy, Kartal, Gebze Şubeleri, Laspetkim-İş İstanbul ve Kartal Şubeleri, Çelik-İş İstanbul Şubesi, Deri-İş Beyoğlu ve Kazlıçeşme Şubeleri, Likat-İş İstanbul Şubesi, Kristal-İş Gebze Şubesi, Özdemir-İş Gebze Şubesi, Tarım-İş İstanbul Şubesi.

CEZAEVLERİNDE SÜREN BASKI VE İŞKENCE EMEKÇİLERE YÖNELİK SALDIRILARIN PARÇASI

Diğer yandan Ankara'da 11 Ağustos'ta bir-

Devamı Sf. 2'de

YHK'dan çıkan sözleşme İşvereni doyurmadı

Yapı Kredi'de işverenin yeni saldırıları

Yazısı 4. sayfada

Özel sektör işyerleri hareketli

Ek zam canlılığı

Toplusözleşmelerde alınan zammın yüzde yüze varan enflasyon karşısında her geçen gün erimesi üzerine gündeme getirilen ek zam talebi ve buna bağlı eylemler sürüyor. Kamu sektöründe hükümetin yaptığı ek ödeme sonrasında özel sektör işyerlerinde de hareketlilik başladı. Gebze'de Türk Metal'e bağlı bütün işyerlerinde ve odak olarak NASAŞ'ta, SİMKO'da Türkiye Gazeteciler Sendikası'na bağlı basın organlarında emekçiler ek zam taleplerini yükseltiyorlar.

Basın emekçilerinin 250 bin lira alarak açıklanan ek zam talebinin Türkiye Gazete Sahipleri Sendikası tarafından reddedilmesi üzerine renkli ve canlı bir eylem süreci başladı. 9 Ağustos'ta Ankara'da toplu vizite eylemi yapıldı. Daha sonra eylemler İstanbul ve İzmir'e de sıçradı. Maaş bordrolarından "ek zam" yazılı çelenkler, 1 saat geç işbaşı yapma, fo-

Devamı Sf. 7'de

Genelkurmay Başkanı "Silaha karşı silah" diyor

Güneydoğu'da soykırım mı?

Yazısı 3. sayfada

Sendika yöneticileri MESS'i siyah çelenkle protesto ettiler.

Demir çelik grevcilerine destek

** 38 sendika şubesinin yöneticileri MESS'in işçi düşmanlığını protesto ederek. İstanbul'da MESS Genel Merkezi'nin önüne çelenk bıraktı.*

Laspetkim-İş Genel Merkezinde biraraya gelen 38 sendika şube yöneticisi ve işyeri temsilcileri Genel Merkezden MESS'e kadar kolkola yürüyüp MESS'in önüne çelenk bıraktılar. Burada basın açıklaması okuyan sendika şube yöneticileri böylesi birlikteliklerin devam edeceğini belirterek, Demir-Çelik grevinin uzamasından MESS'i ve iktidarı sorumlu tuttular. Basın açıklamasında; "Demir-Çelik grevi devam etmektedir. Hükümetin ve MESS'in işbirliği ile Demir-Çelik işçilerinin ekonomik-demokratik hakları gasp edilmektedir. Hükümet ve MESS grevin uzamasından sorumludur. 12 Eylül rejiminin getirdiği antidemokratik yasaları da arkasına alıp, emek düşmanlığı yapan, halkımıza, işçilere yaşamı ızdırap eden hükümet ve MESS'in tutumunu kınıyoruz." denilerek İstanbul şubeleri olarak dayanışma başlattıkları, heyet oluşturarak Karabük ve İskenderun'da grevci Demir-Çelik işçilerini ziyaret edeceklerini belirttiler. Ayrıca greve maddi destek için "gece" düzenleneceğini burdan sağlanan maddi birikimi de Demir-Çelik işçilerine aktaracaklarını açıkladılar.

Yapılanlar olumlu bir adımdır. Ancak, yardımlaşma, dayanışma gazete manşetlerine girmekle sınırlanmamalıdır. Yalnızca yönetim düzeyinde değil, işçilerin de dayanışmaya katılmasının koşulları yaratılmalıdır. Ayrıca işçiler yaratacağı ilişkilerde, Demir-Çelik işçilerine omuz verdiğini gösteren eylemlilikler geliştirmelidir. Hareketsiz, duyarsız, umursamazlık içinde olan yönetimleri de harekete geçirmeye zorlamalıdır. Bu dayanışma ve yardımlaşma hareketleri ve eylemleri MESS'e yönelmelidir. MESS, siyasi iktidarı uzlaşmacı, bürokrat sendikal yapıların işbirliğini, niteliklerini açığa çıkartıcı tarzda olmalıdır. Demir-Çelik işçisine güç veren bu dayanışma eylemleri ve Demir-Çelik işçilerinin direnişi sonucunda koltuklarında oturan MESS patronları koltuklarından kaldırılıp evet dedirttirilecektir.

9 AĞUSTOS KARARLARI

İthalatla gelen ucuzluk masalı

• 9 Ağustos kararları Türkiye'nin tam anlamıyla bir açık pazar olması, tekellerin daha da güçlenmesi sürecine bir katkıdır.

• Gümrük duvarlarının indirilmesiyle ucuzluk sağlanacağı iddiası kocaman bir yalandır. Alınan kararlar, işçi sınıfı ve emekçi halkın sırtındaki yükü daha da ağırlaştıracaktır.

Başbakan Turgut Özal, gümrük duvarlarında indirim yapılmasına karşı çıkan sermayenin bazı sözcülerine şu cevabı veriyor: "Halkı düşünmek zorundayız. Gümrük duvarlarının arkasına saklanarak halka çürük çarık malları yüksek fiyatlarla satmalarına izin vermeyeceğim". İlk bakışta halkın çıkarlarını ifade ediyormuş gibi görünen bu söz, Özal'ın diğer sözleri gibi kocaman bir aldatmacadan başka bir anlam taşımıyor. Öyle bir siyasi iktidar ve hükümet etme anlayışı düşünün ki, ekmeğin gramajını bile ayarlayamasın, üretici köylünün 50 liraya bile satamayıp, döktüğü domatesleri tüketicilerin 500 liradan yemesini, aradaki paranın vurguncuların cebine girmesini engelleyemesin, patronların üretilen ürünlere her gün keyfi bir şekilde zam yapmasına göz yumsun, ülkeyi ucuz ekmek cehennemine dönüştürmekle övünsün, sonradan kalkıp halkın kaliteli ve ucuz mal bulması için gümrük vergilerini indirdiğini açıklasın. Bu ne ölçüde inandırıcıdır? Ya da daha doğru bir ifadeyle soruyu şöyle sormak gerekiyor: Gene ne dolaplar dönüyor?..

ALINAN KARARLAR TÜRKİYE'Yİ AÇIK PAZAR HALİNE GETİRME PLANININ BİR PARÇASIDIR

9 Ağustos'ta alınan ani bir kararla ithal edilen 331 malın gümrük vergisi ve uygulanan fon miktarları düşürüldü. 55 malın ithalatında uygulanan fonlar da tamamen kaldırıldı. Hükümet tarafından bu kararların gerekçesi; ucuzluk sağlamak, enflasyonu düşürmek, Avrupa Topluluğu'na girmeye hazırlık, vb. nedenlerle açıklandı.

Oysa, 24 Ocak'tan bu yana çeşitli rötuşlarla da olsa sürdürülen ekonomik politikaların genel mantığıyla birlikte düşündüğümüzde, bu kararların IMF, Dünya Bankası gibi dış mihrakların Türkiye'ye dayattığı planın bir parçası olduğunu görüyoruz. Bu planda, Türkiye'yi emperyalizmin açık pazarı yapmak, Türkiye'nin emperyalizmle bütünleşmesini (entegrasyonunu) daha üst düzeye sıçratmaktır. Alınan kararlar, tümüyle bu plan çerçevesindedir.

Gümrük duvarlarındaki indirim, Türkiye'deki belli sektörlerin dışlanması ve yine belli sektörlerde yoğunlaştırılmasını getirecektir. Bu sektörlerin neler olacağı da ve yeni işbölümü çerçevesinde, emperyalizm tarafından dünya çapında belirlenmiş bir model doğrultusunda saptanmıştır.

Nitekim, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Denizkurdu da bu kararların "hükümetin belli sanayi dallarını gözden çıkardığı anlamına" geldiğini itiraf ediyor.

Bazı sektörlerde, ithal mallarıyla rekabet olasılığı düşük olduğundan, bu sektörlerdeki üretim duracak, şu an montaj niteliğinde üretim yapan bu sektörlerdeki sermaye sahipleri ithalata yöneleceklerdir. Kararların açıklanmasının üzerinden çok az bir süre geçmiş olmasına rağmen kimi sermayedarlar üretimlerini ya kısarak veya durdurularak ithalatçılığa yöneleceklerini açıkladılar.

ALINAN KARARLAR TEKELLERİN GÜCÜNÜ, DAHA DA ARTTIRMAYI HEDEFLİYOR

İthal edilecek malların, çok düşük bir gümrük oranıyla Türkiye açık pazarına dolması sadece belli sektörlerdeki üretimi yok etmekle kalmayacak. Bu kararlar aynı zamanda küçük ve orta sermayenin de erimesini sağlayarak tekelciliği hızlandıracaktır. Özal, "serbest piyasa ekonomisi içinde, rekabet içinde oyunu iyice oynayan kazanır" derken bu sözlerin tercümesi, serbest piyasanın olmadığı, aslında tekellerin belirleyiciliğinin olduğu göz önünde tutulursa, "Tekeller daha da güçlenecek" demenin bir başka biçimi oluyor. Bu konuda Bursa Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Ali Osman Sönmez, Özal'dan daha açık sözlü davranarak şunları söylüyor: Kimi küçük sanayici ve montaj sanayii güç durumda kalabilir. Ama bu kaçınılmazdır."

27 Mayıs'ta olsun, 12 Mart'ta olsun, 12 Eylül'de olsun bütün askeri darbelerden sonra, egemen sınıflar içindeki dengelerin yeniden düzenlendiği ve bu düzenlemelerin de emperyalizmle işbirliği içinde olan büyük sermaye sahipleri lehine gerçekleştirildiği bilinen bir gerçek. İşte Özal'ın 9 Ağustos kararları da bu yöndeki bir gelişmeye hizmet ediyor. Uluslararası sermayenin ve yerli uzantılarının çıkarları doğrultusunda bazı sektörleri ve bir bütün olarak düşünüldüğünde de küçük ve orta sermaye sahiplerini tasfiyeye yöneliyor. İşbirlikçi tekellerin 60'lardan bu yana süren ve 80'de kesinleşen tek başına belirleyici olma sürecine bir katkı niteliği taşıyor.

EKONOMİK KARARLARA KARŞI TAVIR, SERMAYENİN KENDİ İÇİNDEKİ ÇELİŞKİLERİ AÇIĞA VURUYOR

Özal, bu kararları açıkladıktan sonra, günlük gazetelerin ilk sayfasında, sermayenin çeşitli örgütlerinin temsilcileri ve ağır toplarıyla hükümet arasında bir söz düellosu başladı. İlk bakışta, hükümete ve Özal'a yönelik olarak kapitalistlerden çok ciddi eleştirilerin yükseldiği şeklinde algılanmaya oldukça açıktı bu söz düellosu. Fakat, getirilen eleştiriler incelendiğinde bu eleştirilerin farklı sermaye çevrelerinden farklı dozajlarda ve farklı içeriklerde geldiği görülebiliyor. Sermaye kesimleri içindeki bu farklılık ve çatlak kendisini daha önce MESS'ten ayrılan bir grubun Anadolu MESS'i kurmasıyla açığa çıkarmıştı.

Son kararların kendilerini tasfiyeye yöneldiğini gören bazı sermaye çevreleri kuyruk acısı ve can havliyle kararlara karşı çıkıyor. Buna karşılık büyük sermayenin ele[...] öze yönelik olmaktan çok, kararların [...] biçimine ve zamanlamasına yönelik. [...] rarlar alınmadan önce devletin bazı ön[...] ri almış olması gerektiğini, belli den[...] gözetilmesinin şart olduğunu söylüyor[...] rarlar genelde olumlu olarak değerlen[...] ken, böylesi önemli kararların, bir şok [...] ğinde olmamasını, mutlaka ve mutlaka [...] dilerine danışılarak, belli bir hazırlık sü[...] rakılarak alınmasını istiyorlar. Gerek Sa[...] cı, gerek Koç, gerekse de Cem Boyner, [...] kararların geri dönülmeyecek bir şekil[...] gulanmasını diliyorlar. "Hedefte hata y[...] Takvimde de olmamalıdır" diyorlar.

ÖZAL'IN ACELESİ VAR...

Bu notada, emperyalizmin Türkiye[...] uzantıları niteliğinde olan tekellerin şik[...] leri, son yerel seçimlerde halkın desteğ[...] ce kaybeden Özal'a dayanabileceğini, [...] Bu yüzden bizim görüşlerimizi ciddiye [...] zorundasın" mesajını taşıyor. (Diğer y[...] önümüzdeki dönemde halka yönelik y[...] dırıların planlandığını da gözönünde tu[...] halktan yükselebilecek bir tepki kar[...] küçük ve orta sermaye sahipleriyle [...] davranabilmek, ipleri koparmamak [...] da içeriyor.)

Bütün bunlara rağmen Özal'ın acele[...] Önünde fazla bir zaman olmadığının b[...] le, uygulamak üzere getirilen planın [...] olan en fazla kısmını, mümkün olan [...] zaman süresi içinde hayata geçirmek [...] da. Öylesine acelesi var ki, birtakım k[...] için Meclisi bile beklemeye tahammü[...] Bir gece içinde Bakanlar Kurulu'nda [...] cağı kararlarla işi yürütmeye çalışıyor.

Emekçi halkın yarattığı ve aslında e[...] halkın olan Kamu İktisadi Teşekk[...] (KİT'leri) özelleştirme adı altında em[...] lizme peşkeş çekme yolundaki çabaları [...] bir göstergesi. Ağır giden özelleştirme[...] malarını hızlandırıp, bir an önce hara[...]

Devamı [...]

HABERLERİN DEVAMI

İşçiler sessiz kalmadı

araya gelen **Tümtis, Ağaç-İş, Basın-İş, Tarım-İş, BASS, Gıda-İş, Haber-İş, Çimse-İş, Petrol-İş, Tezkoop-İş, Banks, Otomobil-İş** ve **TGS** yaptıkları ortak açıklamada Eskişehir'deki açlık direnişini sevklerle kırmayı amaçlayan Adalet Bakanlığı'nın Aydın'daki ölümlerin başsorumlusu olduğunu belirttüler. Basın-İş Genel Başkanı Ali Ekber Güvenç, cezaevlerindeki uygulamalara karşı 15-16 sendikanın yemek boykotu yapacağını duyurdu.

İHD, demokratik kitle örgütleri ve bazı sendikalardan oluşan "İnsan Hakları Adil Durum Komitesi" Türk-İş'e giderek Şevket Yılmaz'la görüştü. Yılmaz "insan hakları evrensel bildirisi cezaevindeki insanlar için de geçerlidir" dedi ve yetkilileri uyaracaklarını söyledi.

Aralarında Aliağa Petrol işçileri, İETT işçileri, Banks üyesi işçilerin de bulunduğu çeşitli işkollarından işçiler, sendikalardaki muhalefet grupları basına verdikleri ilanlarla cezaevlerindeki uygulamaları protesto ettiler. Tek Gıda-İş muhalefeti adına yapılan açıklamada "cezaevlerinde cinayetlere varan baskılar, işçi ve emekçilere yapılan saldırının bir parçasıdır. Bu politik cinayetleri önlemek için işçi arkadaşlarımızı sendikaları ve devrimci muhalefet hareketlerini ortak mücadeleye çağırıyoruz" denildi.

Cezaevlerinde verilen mücadeleye sendikalardan gelen tepkiler, çeşitli işkollarından işçilerin konuya duyarlılığını vurgulaması bakımından anlamlı. Kuşkusuz insanlık onurunu korumak için ölümü göze almış bulunanlarla, dayanışma amacıyla yapılabilecek daha pek çok şey var. Ancak işçi sınıfımızın içinde bulunduğu örgütlenme düzeyi, varolan sendikaların durumu gözönüne alındığında protesto eylemlerinin daha güçlü olmama nedenleri kolayca anlaşılabilir. Emekçilerin cezaevlerinde süren direnişin bizzat kendi mücadelelerinin bir parçası olduğunu kavraması kuşkusuz siyasal iktidarı cezaevleri konusundaki politikasını gözden geçirmeye zorlayacak.

Cezaevlerindeki baskılar işçiler dışında kadın örgütlenmeleri, gençler, memurlar ve aydınlar tarafından da protesto edildi.

Çeşitli kadın örgütleri gerçekleştirdikleri "Kara protesto"larla cezaevlerinde direnen devrimcilerle dayanışma içinde olduklarını belirttiler. Cağaloğlu, Tünel ve Beşiktaş'ta siyah giysileri ile renkli bezleri siyaha boyayan kadınlardan bazıları gözaltına alındı, sonra da tutuklandı. "Kadın kurtuluşu için mücadele eden kadınlar" imzasıyla yayınlanan gazete ilanında cezaevlerindeki uygulamaları protesto için tüm kadınlar siyah giyinmeye ve herkes üzerinde siyah bulundurmaya çağrıldı.

1 Ağustos genelgesinin kaldırılması amacıyla Adana'da çoğu kadın 25 kişi Atatürk Parkı'ndaki anıtın önünde oturma eylemi yaptılar. İstanbul'da Şişli, Karaköy, Fındıkzade'de yapılan korsan gösterilerde de 1 Ağustos genelgesi protesto edildi, yol bir süre trafiğe kapatılarak uygulamalara sessiz kalınmaması gerektiği vurgulandı.

Cezaevlerinde sürmekte olan direnişe kadın yazarlar da omuz verdiler. Nezihe Meriç, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Pınar Kür, Bilgesu Erenus, Işıl Özgentürk, Nazlı Eray, Füsun Akatlı, Nursel Duruel, Latife Tekin Taksim'de Atatürk Kültür Merkezi önünde kitaplarının üzerine siyah boya dökerek, toplumun suskunluğu karşısında, çaresizliklerini simgelemek amacıyla böyle bir karar verdiklerini, suskunluk ve duyarsızlığı asla bağışlamayacaklarını bildirdiler. TBMM'ye çektikleri telgraflarla hükümeti istifaya çağırdılar.

Aziz Nesin, Mehmet Ali Aybar, Rasih Nuri İleri, Emil Galip Sandalcı ve Mina Urgan da 15 Ağustos'da 48 saat sürece destek amaçlı açlık grevi başlattılar. Yaptıkları açıklamada "Bizler Türkiye'nin aydınları olarak bu tepkisizlik karşısında bizzat açlık grevine girmekten başka çare bulamadık. Bizi ziyarete gelen ve destek veren herkesi, cezaevlerindeki kötü koşulların düzeltilmesi için beraberliğe çağıracağız. Eğer 48 saatlik süre sonunda cezaevlerindeki koşullar istenilen ölçülerde düzeltilmezse, alacağımız bir kararla açlık grevimizi tekrar sürdüreceğiz" dediler.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU DESTEK KARARI ALDI

Türk-İş Başkanlar Kurulu 16 Ağustos'ta yaptığı toplantıda çelik işçileri, Yapı Kredi işçileri ve cezaevlerinde sürdürülen açlık grevleriyle dayanışma kararı aldı. Açıklamada idarenin tutumu nedeniyle cezaevlerinde bir facia yaşandığı belirtilerek "Hükümet bu tutumun son derece ağır sorumluluklar getireceğini bilmelidir. Cezaevlerinde ölümler durmalıdır. Tüm yurttaşlarımızı bu konuda duyarlı davranmaya, tepkilerini ortaya koymaya çağırıyoruz" denildi.

Sorumlular hesap vermeli

ce anlamına gelen 12 Eylül, cezaevine doldurduğu binlerce aydın, ilerici ve devrimcinin kişiliklerini yoketmeye, onursuzlaştırmaya dönük sistemli bir politika izledi. Sırf baskı aracı olsun diye her gün İstiklal Marşı okutmaya çalışmaktan, askeri eğitim uygulamasına, hücre cezalarına, soğukta bekletmeye, dayak ve işkenceye kadar çeşitli baskı araçları cezaevindeki tutsakları teslim alabilmek amacıyla uygulandı. Tutuklu ve hükümlüler bu politikalara karşılık tutsaklık koşullarında tek savunma amacı olabilecek açlık grevlerine başvurdular. 13 kişi açlık grevlerinde, 55 kişi de cezaevlerindeki baskı ve işkenceler sonucu yaşamını yitirdi.

Emekçi kesimlerin sindirme ve yıldırma politikalarının izlerini yoğun olarak taşıdığı yıllarda tutsakların mücadelesini aktif olarak destekleyenler yalnızca bir avuçtu. Tutuklu ve hükümlü yakınları cezaevi kapısında coplanmayı, gözaltına alınmayı, bazen de tutuklanmayı göze alıp onları yalnız bırakmadılar. İnsan Hakları Derneği, TAYAD gibi örgütlenmeler oluştu. Didar Şensoy şehit verildi. Ancak cezaevleri sorunu Türkiye'nin gündemine yerleşti. Geçtiğimiz yıl iktidar, 1980'den bu yana onlarca tutsağın ölümü, yüzlercesinin sakat kalması, pek çoğunun sağlığının bozulması sonucu elde edilen asgari yaşam koşullarına yeni bir saldırı gündeme getirdi: 1 Ağustos genelgesi. Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun Avrupa standartlarına uygun olduğunu iddia ettiği, ancak sürdürülen mücadele sonucunda "değiştirileceğini" belirttiği genelgenin bazı hükümleri şöyle:

- Tek tip elbise giydirilmesi hususunda azami hassasiyet gösterilecek.
- Eş, çocuk, torun, ana, baba, büyükanne, büyükbaba, kardeş, hala, amca, teyze, dayı, kayınbaba, kayınvalide 15 günde bir 30-60 dakika görüş yaptırılacak.
- Radyo, teyp, wolkmen kesinlikle verilmeyecek, verilmiş olanlar toplattırılacak.
- Daktilo, bilgisayar, müzik aletleri ve resim malzemeleri, koğuş, yemekhane, havalandırma bahçesinde kesinlikle bulundurulmayacak, ancak idare tarafından "eğitim amacıyla" kullandırılabilecek.
- Hükümlü ve tutuklular, anarşist ve terörist hükümlü ve tutukluların bulunduğu askeri cezaevlerindekilerle mektuplaşamayacaklar.
- Koğuş ve şebeke kapılarının kapalı tutulmasına özen gösterilecek. Tutuklu ve hükümlülerin koridorlarda gezinmelerine ve bir koğuştan diğer bir koğuşa gidip gelmelerine her ne suretle olursa olsun asla izin verilmeyecek.
- Açlık grevi süresince grevi uzatıcı bal, şeker ve tuz da dahil olmak üzere herhangi bir yiyecek maddesi verilmeyecek.
- Anarşi ve terör suçlarından tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu cezaevlerinde ideolojik marş söylenmesi veya slogan atılması halinde merkezi yayın sistemi ile bu koğuşlara yüksek sesli milli marşlar, kahramanlık türküleri, halk türküleri ve sanat müziği yayınlanması sağlanacak.
- Gazete, dergi ve basılı eserlerde cezaevi disiplinini bozacak nitelikte haber yayınlanması halinde, bu bölüm kesilerek çıkartıldıktan sonra verilecek. Gerekirse basılı eserin tümü cezaevine sokulmayacak.

Tutsaklar insanca yaşam istemlerine yapılan bu yeni saldırıya bir kez daha açlık grevleriyle yanıt verdiler, onurlarını savundular. Cezaevlerinin toplumdaki demokratiklik ölçütü olduğunun bilincinde yüzlerce insan protesto gösterileriyle, dayanışma eylemleriyle, açıklamalarıyla onları yalnız bırakmadı. Ancak insan hakları mücadelesinin yükseldiği dönemlerde yapılan göstermelik düzenlemelerle iktidarın geri adım attığını, toplumun duyarsızlaştığı noktada yeniden dayatmalar gündeme getirdiğini bilenler tedirgin. Bu oyunu bozmanın tek yolu mücadelenin duraksamadan sürmesi, kamuoyunun duyarlı kılınması ve asıl olarak emekçi kesimlerin soruna sahip çıkması, temel haklar mücadelesinden ayrılamayacağının bilincine varması. Tam da bu noktada öncü işçilere büyük görevler düşüyor. Cezaevleri sorununa ya da genelde insan hakları mücadelesine sahip çıkmak, aynı zamanda ufkumuzun salt sendikal mücadeleyle, ekonomik haklarla sınırlanmasına karşı çıkmak anlamına geliyor. İşyerindeki sorunlarla demokrasi mücadelesini bütünleştirmeye çalışan İŞYERİ KOMİTE VE KONSEYLERİ öncelikle en temel hak olan yaşama hakkımızın savunulmasıyla işe başlamalı!..

52. GÜNDE BİTİRİLDİ

Aydın E Tipi Cezaevi'ndeki açlık grevi 52. günde sona ererken tutuklu ve hükümlü yakınlarının görüş yapmasına izin verildi. Durumu ağır olan ve Devlet Hastanesi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülere serum takıldı, diğerlerine ise diyet uygulanıyor.

Hüseyin H. Eroğlu'nun dostları cenaze töreninde devlet terörünü lanetlediler.

Boşuna ölmediler

bip Odası'nın soruşturma açtığı bir de doktor raporu(!) bulunuyor.)

Yolculuk boyunca görevlendirilen **Jandarma Binbaşı Zafer Nakkaşoğlu** MHP davasında yargılanmış. Tutsaklara yolda su bile verilmiyor. Aydın Cezaevi'ne getirildiklerinde soyunmaları isteniyor. Reddediyorlar. Dayak ve işkence faslı başlıyor. Basın mensupları bu arada silah sesleri de duyulduğunu belirtiyorlar. Aynı gün **Hüseyin Hüsnü Eroğlu** ve **Mehmet Yalçınkaya** adlı tutsakların öldüğü anlaşılıyor. Savcının *"iki mahkumun ölüm nedeninin aşırı su kaybı"* demesine karşın avukatların itirazı üzerine yapılan ikinci otopside vücudun çeşitli yerlerinde darp izleri olduğu belirleniyor. Yetkililer tüm çabalarına karşın işkenceyi gizleyemiyorlar.

NELER İSTİYORLAR?

Eskişehir Cezaevi'nde tünelin ortaya çıkması ile kendilerine iki gün ekmek ve yemek verilmediğini, izleyen günlerde de alay edilircesine idarenin dilediği zaman yemek verdiğini, havalandırmaya günlerce çıkarılmadıklarını, görüş süresinin kısaltıldığını, gazete, dergi, TV, kitap gibi tüm iletişim araçlarından yoksun bırakıldıklarını, avukat görüşünün engellendiğini, dilekçe yazmak için kalem bile verilmediğini, diş macunu ve fırçaların toplatıldığını anlatıyor tutsaklar. İstekleri: Havalandırma, yaşayabilecek kadar yiyecek, analarıyla, eşleriyle, çocuklarıyla, avukatlarıyla görüşebilmek, dış dünya ile iletişim kurabilmek için gazete, TV, bir de kitap. İnsanca ve onurlu yaşayabilecekleri koşullar sağlanıncaya kadar grevi sürdüreceklerini belirtiyorlar. İki direnişçinin ölümünü ve baskıları protesto amacıyla Diyarbakır, Gaziantep, Malatya, Adıyaman, Elazığ, Ceyhan, Bursa, Çanakkale, Amasya, Siirt, Ergani gibi cezaevlerinde de dayanışma grevleri yapılıyor.

Açlık grevlerini "şiddet eylemi" olarak niteleyen örgütüne genelge göndererek "açlık grevlerine destek olmayın" çağrısında bulunan SHP'nin temel hak ve özgürlüklere ilişkin ürkek ve cesaretsiz tutumunda ise değişiklik olmuyor. Genel Başkan İnönü [...] renişçinin ölümü üzerine yaptığı açı[...] sorumluları suçlamaktan, hesap sor[...] istemekten bile kaçınıyor. "Vatanda[...] zaevlerinde, dışarıda ölmesi bizi üze[...] Başsağlığı diliyorum. Açlık grevi [...] kendi hayatlarını tehlikeye atıyorla[...] nedenler siyasi platformlarda çözü[...] diyor. Fikri Sağlar, Sedat Doğan, [...] man, Cüneyt Canver gibi milletve[...] Aydın'a giderek cezaevlerinde ince[...] bulunması, tutuklularla görüşmesi [...] düzeyde iyi niyetli girişimler olma[...] gidemiyor.

SİYASAL İKTİDAR NE YAPMAY[...]ŞIYOR?

ANAP iktidarının cezaevlerinde [...] litika, işçi ve emekçi yığınları yok[...] baskı altında tutma uygulamaların[...] uzantısı. 10 yılda emekçilerin yan[...] sullaştıkları, bu kesimlerden teke[...] ziye sürekli kaynak aktarıldığı, [...] katmerleştiği bir ülkede tepkileri [...] mek, işkenceyi devlet politikası [...] mümkün. Siyasi iktidar cezaevler[...] larını korumaya çalışan insanların [...] sini, istediği kadar emekçi halkın [...] sinden koparmaya çalışsın, bu ger[...] örtülemez. Yasaların tanıdığı gre[...] kullanırken, ya da örneğin, toplu[...] uygulamayan işvereni uyarı amacı[...] ratik direnme hakkını kullanırken, [...] lisle karşı karşıya getirenler, işçi [...] dostu insanlara en aşağılık işkence[...] luyorlar. Emekçi sınıfının yanında [...] ları için bugün cezaevlerinde bulu[...] yet'te başlayıp yıllardır uygulanan [...] kenceye karşın, düşüncelerinden v[...] insanların varlığı iktidarı ürkütüyo[...] bugün toplusözleşmeleri için sok[...] toplu vizite, iş yavaşlatma vb. ey[...] çekleştiren işçiler, yarın politik hak[...] yola çıkacaklarının ipuçlarını veriy[...] öncesinde gerçekleşen DGM direni[...] ihtar eylemi unutulmadı. İktidarın [...] yenin korkusu da bundan...

...urmay Başkanı "silaha karşı silah" diyor

...üneydoğu'da soykırım mı?

...n, işkence, tutuklama Kürt halkının ...larak yaşadığı Güneydoğu'da yaşa...lmaz bir parçası. PKK'lı sanıldığı için ...daki bir çoban sorgusuz sualsiz öldü...or örneğin. Hakkari'de üç köylü öl...kten sonra yakılıyor. Siirt'te üç kişi ...nuş, sonra birinin kesik başlı cesedi ...uş. Fındık ilçesinde gözaltına alındık...a kaybolan başkaları da var.

... oluyor Güneydoğu'da? Son beş yıl...ülere insan pisliği yedirilmesinden, ...rin toplu mezar yapılmasına kadar in...larına yönelik saldırıların ardı arkası ...di. PKK'nın eylemlerini yoğunlaştır...yıllarda tüm köylülere potansiyel suçlu ... bakılıyor. Vali Kozakçıoğlu bunu ...tleri halk koruyor" sözleriyle ifade ... Anılmış köyünün lojistik destek sağ...erekçesiyle boşaltıldığını belirtiyor. ...uk sistemi halkı birbirine düşürmenin ...ı. Şu anda bu bölgede 15 bine yakın ... var. Öncelikle aşiret reislerini silah...ak PKK'ya karşı "önlem" alan dev...a sonra korucu sayısını arttırabilmek ...ka baskı yapmaya başladı.

...ünlerde artan olaylar nedeniyle böl...rt bir yandan yığınak yapılıyor. Özel ... timleri ve komandolar geniş bir ala...illa savaşı" stratejisine uygun olarak ...r.

...syon gerekçesiyle Şırnak, Eruh, Bay... köy ve mezralar boşaltıldı. Köylüler ...pkiyle karşıladılar. Balveren köylüle...u köylerle birleşerek çoluk çocuk Şır...udere karayolu üzerinde oturma eyle...ılar. Göçe zorlanan köylüler başka bir ...leştirilmedikleri gibi, ödenen istimlak ...komik denebilecek bir miktardı.

...yde savaş hali seferberliği varmışçası...şey asker malı sanki. Traktörlerimizle ... duvarının yapılmasına ya da fırın in... taş taşıyoruz" diyor köylüler. Kürt ...köylülerinin yiyecek maddeleri ve mal ..."askerî erzak" haline getirilmiş, evden ...den köye, şehire gidiş ve yolculuk izi...anmış. Bazı bölgelere, köylere basının ... kesinlikle yasak.

...nlik güçlerinin son yıllardaki başarı...ürülen "terörist" sayısının çokluğu ile ... Kozakçıoğlu. Diyor ki, "1987'de 58, ... 215, bu yılın altı buçuk ayında 117 ... ölü ya da sağ olarak ele geçirdik. Oranlarsak bu açıdan başarılı olduk." Ölenler sorgusuz sualsiz kurşuna dizildiklerinden gerçekten "terörist" olup olmadıkları bile belli değil.

Cudi dağındaki operasyonda kimyasal silah kullanıldığı iddiaları üzerine açıklama yapan yetkililer bu iddiayı reddettiler, ama biyolojik silah kullanıldığını belirttiler: "Fosforlu bomba denilen bu tür silahlar teröristlerin varolduğu sanılan yerlere atılıyor, 25 metrekarelik bir alan için ölüm getiriyor. Sis biçiminde çıkan duman insanın nefesini tıkıyor ve boğularak ölüme yol açıyor" diyorlar. Günlerinin büyük kısmını, dağda hayvanlarını otlatarak geçiren, yaylaya çıkan köylülerin vay haline.(!)

Birkaç aydan beri devam eden operasyon ve bölgeye yapılan askerî yığınak Genelkurmay Başkanı'nın sözleriyle yeni bir boyut kazandı. Açıklamayı Torumtay'ın yapması ilginçti. Torumtay "Silaha karşı silah kullanmak zorundayız. Milli varlığımıza ve bütünlüğümüze silah çeken onun yanında bilerek, isteyerek yer alan ve destekleyen kimseleri düşman kabul etmek ve ona göre gerekli etkin tedbirleri almaktan başka seçenek yoktur" diyordu. Kim olduğu belli olmayan böylesi bir "düşman"a yapılacak operasyonun "kanlı" olacağı açık. Kürt halkının Irak'ta yaşadıklarına benzer yeni bir katliamla karşı karşıya olduğu olasılığı hemen akla geliveriyor. "Bölücülük" propagandası bir yandan Kürt halkına yönelik ezme, asimilasyon politikalarına zemin hazırlarken bir yandan da Türk ve Kürt halkları arasında ulusal önyargı ve güvensizlik yaratmayı, dayanışmayı engellemeyi amaçlıyor. Emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı verilecek mücadelenin önünü kesmeyi amaçlıyor.

Yalnızca iktidar partisinin değil, muhalefet partilerinin de bu konudaki yaklaşımı paralellik gösteriyor. Güneydoğu gezisinde SHP Genel Başkanı İnönü bölgede yaşayanlarla konuşmayı göze alamadı. Zaten gezi de göstermelikti. Sadece "yetkililer"le görüşüldü. Yöre halkına yapılan baskı ve işkenceyi "kişisel hatalar" olarak değerlendiren İnönü, bu sorunun da çözümünü "iktidar olmaya" erteledi. İnönü bu tavrıyla egemen sınıflara ve devlete bir kez daha güvence vermeyi amaçlıyordu.

Kürt dili ve kültürünün yasaklandığı, Kürtçe isimlerin mahkemeye çıkma nedeni olabildiği, ulusal baskıya karşı olmaktan başka suçu olmayan insanların işkence gördüğü, tutuklandığı bir ortamda, "milli birlik ve beraberlik", "anarşi ve terör" edebiyatı ile yapılanların haklı gösterilmeye çalışıldığı açık. Bulgaristan'ın Türk azınlığa uygulamaları karşısında avazı çıktığı kadar bağırıp Kürt halkının durumu karşısında sus pus kesilmek ırkçı, şoven ve gerici bir tutumun ifadesidir. Kürt halkına karşı girişilen saldırıların son bulması için mücadele etmeden, kimyasal ve biyolojik silah kullanılmasına karşı durmadan, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunmadan insan hak ve özgürlüklerinden yana olunamaz. Tüm kapitalist ülkelerde ezilen uluslar ve ulusal azınlıklar baskı, zulüm ve zora dayalı asimilasyonun hedefi durumundadırlar. Sınıfsal baskı ve sömürüye karşı olduğu gibi ulusal baskı ve asimilasyona karşı da mücadele etmeden özgür olunamaz.

Cumhurbaşkanlığı seçimleri yaklaşırken...

- *Bu "demokrasicilik" oyunudur. Önemli olan işçi sınıfı ve halk kitlelerinin geleceklerini belirlemede kendi birikim, deneyim ve özgüçleridir.*

Türkiye'nin siyasi gündemlerinden birini cumhurbaşkanlığı seçimleri oluşturuyor. Yerel seçimler sonrası ortaya çıkan siyasi panorama, cumhurbaşkanlığı seçim tartışmalarını hararetlendirdi. Eskinin defterleri açıldı. Siyasi kimlikler anılarını anlatmaya başladı. Bir itiraf şeklinde gelişen bu anı tazelemeler, "egemenliğin kayıtsız şartsız milletin" elinde olmayıp kimlerin elinde olduğunu göstermek açısından oldukça ilginç olaylarla dolu.

Anılar şöyle bir karıştırıldığında bir taraftan başbakanların ölümle tehdit edilerek cumhurbaşkanlığı adayına destek istendiğini, genel kurmaydan çağrılan Ecevit'in karısıyla helalleşip, sonra genel kurmaya gittiğini görmekteyiz. Bir dönemin başbakanı Demirel'e, neden asker kökenli birisini cumhurbaşkanlığına seçtiniz? dendiğinde, Demirel: "... On sene başbakanlık yapmış merhum Menderes'i astılar... Ben, bir başbakanın asıldığı tarihten dört sene sonra aynı kitle tarafından aynı koltuğa başbakan olarak oturtuldum. O güç neydi? Reydi. O güç merhum Menderes'in asılmasını önleyebildi mi? Önleyemedi. O zaman dedik ki, oyunuza sahip çıkın, seçtiklerinizi koruyun. Yapabildi mi halk bunu? Yapamadı..." diyerek asker kökenli birinin cumhurbaşkanlığına seçilmesinin nedenini belirtmektedir. "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" yazısının duvarına asıldığı parlamentonun ve hükümetin niteliğini böylece ortaya koymaktadır.

20-30 yıl sonra su yüzüne çıkan anılarda kapalı kapılar ardında siyasi parti yetkililerinin, genel kurmay başkanı ve generallerin kulisler yapıp, cumhurbaşkanlığı adayını tespit ederek, tavsiyelerde bulunduğunu görmekteyiz.

Kod adı kullanmayı devlet yıkıcılığı, anarşistlik, teröristlikle suçlayanların, '70'li yıllarda kendi ilişkilerinde kod adı kullanmalarına ne demeli? Demirel anılarında "71 muhtırasının verilmesinin sebebi, birisinin cumhurbaşkanı veya Genel Kurmay Başkanı olmak istemesidir. Yani sayın Gürler ve sayın Batur... Biri cumhurbaşkanı olacak, birisi başbakan veya Genel Kurmay Başkanı. Birisi 'Selim bey'dir. Birisi 'Yavuz Bey'dir. Selim bey, Yavuz bey senaryoları vardır..." demektedir.

Bu ve buna benzer olayları çoğaltmak mümkündür.

EMEKÇİ GÜÇLER GELİŞMELERİ İZLEYİP DEĞERLENDİRMELİDİR. ÖZGÜÇLERİYLE YARATACAKLARI, GELECEĞİ BELİRLEYECEKTİR.

Halkın bilgisi ve iradesinin yansıtılmadığı, 5 yılda bir sandık başına giderek demokrasicilik oyununun oynandığı Türkiye'de, halk "iradesi" Galatasaray'ı veya Fenerbahçe'yi seçmekle eş tutulmuştur. Birileri kapalı kapılar ardında, yukarılarda, bir biçimde çatışıp, silah ve sermayeyi kullanıyorlar ve halkın yerine asıl tayin edici gücü oluşturuyorlar.

Önümüzdeki günlerde yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimini de aynı sürecin bir parçası olarak değerlendirmek gerekir. Özal, İnönü, Demirel, birbirlerine veryansın ederken, halk mı seçsin, parlamento meşru mudur, tartışmaları, özünde "temsil" sorununda düğümlenmektedir. Cumhurbaşkanlığı seçimi tarihinde bir "devlet krizi" gibi gösterilmeye çalışılan "şey" Emperyalizm ve yerli işbirlikçilerin ülkedeki siyasi-ekonomik vb. düzlemlerde daha iyi temsil edilebilme problemini çözme girişimidir. Örneğin 1980 öncesinde halk kitleleri açısından parlamentonun bitmesi, bu oyunun ipliğinin pazara çıkması, halk güçlerinin 1979 erken seçimlerinde seçimleri boykot ederek, oy vermeyip hesap sorması ve kendi geleceklerini düzen dışı kanallarda araması "12 Eylülcüler tarafından bu parlamentodan yasa çıkmıyor, cumhurbaşkanı bile seçilemiyor" denilerek bu "krizi" aşmanın yolu askerdir çözümüyle kendi geliş nedenlerine demagojik bir altyapı hazırlamışlardır.

Dönemin başbakanı Demirel bile bu olayı 12 eylül müdahalesinin bahanesi olarak değerlendirip şöyle demektedir: "Devlete el koymaya bir sene evvel karar verdiklerine göre (cumhurbaşkanının) seçilememiş olmasından şikayetten ziyade seçilmemiş olmasını bir bahane yapmaktır..."

ÖZAL CUMHURBAŞKANLIĞINA NEDEN ASILIYOR?

12 Eylül'ün tonton çocuğu Özal'ın nihai karar noktası olarak gördüğü yer olan Cum-

Devamı Sf. 7'de

Güçlü değil, suçlu sendikacılık

- *Sendikal birlik konusu Mevlâna üslûbuyla "kim olursan ol, gel" çağrılarıyla değil, bir nitelik sorunu olarak kavranmalıdır.*
- *İşçi sınıfının birliği, sınıf ve kitle sendikası (devrimci sendika) ilkeleri temelindeki bir mücadelenin içinde doğacaktır.*

Günümüzde işçi sınıfının sendikal mücadelesinin önündeki en önemli sorunlardan birisi örgütlenme sorunudur. Bu bağlamda sınıfın gündemini en fazla meşgul eden tartışma konularının başında "Nasıl bir örgütlenme anlayışı?", "Nasıl bir mücadele anlayışı?" ve "Sınıfın birliği nasıl sağlanır?" soruları gelmektedir. Farklı anlayışlar bu sorulara farklı cevaplar vererek, pratik süreç içinde mücadelenin farklı taraflarına kaymaktadır.

Özellikle Mart-Nisan eylemlerinden sonra sendikal tartışmalarda yeni bir kavramın kullanıldığı görülüyor: Güçlü sendikacılık. Bu kavramı biraz deştiğimizde, sendikaların sınıfsal niteliklerinin gözardı edilerek sayısal yönünün ön plana çıkarıldığını görüyoruz. Birlikten sadece çatısal bir birliği, işçilerin aynı tabela altında toplanmalarını anlayan bu anlayış, "işçi sınıfının sorunlarını çözebilecek güçlü bir yönetim" lafları arkasında işçilere ilkesiz, şekilsiz bir birliği, sınıf düşmanı sarı, uzlaşmacı sendikalarla işbirliğini ve ülke genelindeki sınıflar mücadelesinde sınıf uzlaşmacılığını dayatmaya çalışıyor.

TES-İŞ ÖRNEĞİ

İşçilerin işyeri komiteleri aracılığıyla örgütlü güçlerini yönetime getirdikleri TES-İŞ İstanbul 1 Nolu Şubesinde yaşananlar, bu anlayışın ve savunucularının pratikte işçi sınıfının düşmanlarıyla nasıl aynı saflara düştüğünü göstermesi bakımından mutlaka incelenmesi gereken bir örnek.

İşçilerin sendikalarında söz ve karar sahibi olmasını kabullenemeyenlerin gizli oyunları ile iptal ettikleri TES-İŞ İstanbul 1 Nolu Şube Genel Kurulu, 5 Ağustos 1989'da yenilendi. Yenilenen bu kongre öncesinde bir ara işyeri komitelerinde yer alan, ancak istedikleri koltukları ele geçiremeyen güçlü sendikacılık taraftarları eski sarı yönetimin savunucularıyla birlikte delegelere yönelik bir bildiri yayınladılar.

Bu bildirinin altındaki imzalara baktığımızda eski MHP'nin savunucularından DYP, SHP, Sosyalist Parti ve önüne tek hedef olarak legalleşmeyi koyan bir partinin savunucularına kadar siyasi yelpazenin farklı alanlarında yer alanlardan kurulu bir "kutsal ittifak" görüyoruz. Bu bildiride imzaları olanlar "şubedeki huzursuzluk ve belirsizliğin giderilmesi ayrım yapmayan ve tüm üyeyi kucaklayan geniş tabanlı bir yönetimin oluşturulması, işyerlerindeki işçilerin bölünmesini önleyebilecek, işyerlerine birlik, dostluk, kardeşlik ve barış havası estirebilecek bir yönetim oluşturabilmek için, üyelerin biriken tüm sorunlarına sahip çıkıp çözüme ulaştırabilecek güçlü bir yönetim için" işçilere işbirlikçi sarı sendikacılarla, yıllarca ikinci bir patron gibi işçilerin kanını emenlerle birleşmeyi, uzlaşmayı öneriyorlar.

İşyeri komiteleri ise kendilerine teslimiyeti kabul ettirmeye çalışan bu anlayışa karşı şöyle yanıt veriyorlar: "Sorunları çözebilecek güçlü bir yönetim ancak ilkeli, tüm değer ve hizmetleri üreten işçilerin bir sınıf olarak yarattıkları değerden tam yararlanması gerektiğini kabullenen ve bunun için işçilerin her konuda söz ve karar sahibi olmasını ve de hakları için teslimiyeti, uzlaşmayı değil, mücadeleyi savunmakla oluştu. Yoksa sendikal yönetimlerin nimetlerinden yararlanmak isteyen, işçi düşmanı kişilerle oluşturulacak birlik güçlü yönetim değil, İŞÇİLERİN BAŞINDA İŞVERENLERDEN SONRA İKİNCİ BİR SÖMÜRÜCÜ GÜÇ yaratacaktır."

İŞVERENLER DE "GÜÇLÜ SENDİKA"DAN YANA

Sınıf ve kitle sendikal anlayışını işçiler açısından kolay anlaşılır olmadığı gerekçesiyle reddeden güçlü sendikacılık savunucuları, demokratik sendika kavramına da devrimci sendika kavramını çağrıştırdığı için karşı çıkıyorlar. Ve ekliyorlar: "Sınıf ve kitle sendikacılığı, demokratik sendikacılık, çağdaş sendikacılık gibi hem işçiler açısından bir anlam taşımayan hem de sendikacılık, yönetmecilik kokan kavramlar tutmamıştır. Yerine daha güçlü sendika sözcüğü sıkça kullanılır olmuştur. Daha güçlü sendika bir ihtiyacı dile getiriyor."

Sınıf ve kitle sendikası deyiminin işçiler açısından bir anlam ifade etmediğini, sendikacılık, yönetmecilik koktuğunu söyleyebilecek kadar ileri giden bu kişiler güçlü sendikanın aslında işverenler tarafından savunulduğunu, işçilerin değil, işverenlerin ihtiyacını dile getirdiğini gizlemeye çalışıyorlar.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nun geçtiğimiz Haziran'da yapılan toplantısında işveren temsilcisi K. Atasayar, güçlü sendikacılığı benzer sözcüklerle savunuyor: "Örgütlenme özgürlüğünün dayandığı temel düşünce, güçlü sendikalar yaratma hedefinden kaynaklanmaktadır. Güçlü sendikaların, sosyal politikaların tasarlanmasında ve uygulanmasında daha etkili olacağına inanılmaktadır. Bu düşüncenin Türk işverenleri tarafından da paylaşıldığını size belirtmek isterim."

Pratikte sarı uzlaşmacı faşist sendikacılarla, işverenlerle aynı zeminde hareket eden bu anlayış sendikaların sınıfsal içeriğini boşaltmaya çalışmakta, sendikal birlik adı altında işçilere aynı çatı altında yığılmayı önermektedir.

"BİRLİK BİRLEŞMEKTEN GEÇER!"

Sendikaların işçi sınıfının genel mücadelesi içindeki yerini ve önemini reddeden bu anlayış, sendikal birlik konusunda da Mevlâna üslubuyla "kim olursan ol, gel" çağrıları yapmaktadır. Birlik sorununu bir nitelik sorunu olarak değil, salt nicelik bir yığılma olarak görmektedir.

Bak Sf. 7

...lka yeni bir oyun: Kazı-kazan

... toto, loto, milli piyango, at yarışları ...şans oyunları kervanına bir oyun da...dı. **Kazı kazan**. Resmi adıyla söylenir...**men kazan**" Ağustos ayının ilk gün... salgın halinde başlayan ve henüz bir...nde milyarlarca lirayı halkın ceplerin...ip alan, bir oyun. Budenli yoğun rağ...mesinin en önemli nedeni ise kuşku...ızlaştılmış ve sonucun hemen öğreni...ği bir oyun oluşu.

...nun yaygınlaşmasıyla birlikte bazı tep...e gündeme geldi. Resmî ağızlar yükse...pkileri oyunun "devletin yeni bir ...i" olarak ve "yalnızca heyecan yarat...macıyla" ithal edildiğini -oyunun bilet...rtdışında basılıyor- açıklarken halktan ...pıda toparlanan 50 milyarlık kârı da ... kaynağı olarak belirtiyorlar.

...ümet kanadı bildik politikalarının po...bir basamağı olarak Kazı kazan'ı sür...rsun muhalefetin tepkileri ise sorunun ... ıskalamaya devam ediyor. Halkın ce...a, boğazından milyarlarca lira bir çırpı...nırken belediyelerde iktidar olan SHP, ... kumar alışkanlığı yaratması, kalaba...trafin aksaması, caddelerin kirlenmesi ...erekçelerle karşı çıkmakla yetiniyor.

... bıraktırılmış ülkelerde egemen sınıf...zendirilen bireysel kurtuluşun mümkün ... demagojileri yaşam pahalılığının yok... baskının altında ezilen yığınları şans ...arına, lotaryaya, kumara çekmektedir. ...oyunları bu yönüyle egemen sınıflarca ...sömürmenin biçimlerinden birisidir. Bu...ergi gelirlerinin hemen tamamı ücretli... ve emekçi halklardan sağlanmaktadır. ...sız bir vergilendirme biçimi olarak şans ...arı da sermaye çevrelerine akıtılacak ...ilmez gelir türlerinden biridir.

...nomi politikaları "halkı alabildiğine sömürmek" olarak özetlenebilecek ANAP iktidarı, bir yandan toplumun dinamik kesimlerini kontrol altında tutmak çabasıyla her türlü şiddeti uygularken bir yandan da sömürünün değişik biçimlerini hayata geçirmekte zaaf göstermiyor. 1000 liralık fiyatıyla kendinden önceki şans oyunlarından çok daha yoğun bir taleple karşılanan kazı-kazan oyunu, gerçekte mevcut soygun düzeninin insanların ceplerinde kalan son kuruşlara yönelttiği saldırıyı ifade ediyor.

Halkın emeğinden gaspedilen değerler, devlet dediğimiz zora dayalı aygıtın aracılığıyla sermaye sınıfına aktarılır. Toplumların kendi geleceklerini, varoluşlarını güvence altına almak için oluşturulan bu yapı karakterini, onu elinde bulunduran güçlerin talep ve programlarına göre biçimler.

Bu şekliyle sermaye gruplarına gelir oluşturmanın yeni ve ihtiraslı yollarından biri olarak tanımlanabilecek kazı-kazan furyası, sömürünün sokak aralarına indirilmiş, ayaküstü, bir çırpıda gerçekleştirilen görüntüsüdür.

Yüzbinlerce insan bayilerin önünde kuyruklar oluşturdular. Kazanamayanlar oyuna yeni bir ad taktılar: Kazı-kazıklan...

DOYMADILAR

Patronlar gözlerini kıdem tazminatına diktiler

- *12 Eylül'de yasalaştırdıkları istekleriyle işçi sınıfının her türlü hakkına karşı saldırıya geçen patronlar, şimdi de gözlerini kıdem tazminatına diktiler.*
- *TİSK'in 1972'de önerdiği "Kıdem tazminatı yerine işsizlik sigortası" tasarısı, Hükümet tarafından gündeme getirildi.*

Yıllardır yasalarda işçiler aleyhine yapılan düzenlemelerle, düşük ücretlerle mallara yaptıkları keyfi zamlarla, aldıkları vergi iadeleriyle, hayali ihracatlarla üstüne yattıkları kredilerle kârlarını astronomik rakamlara ulaştıran patronlar, yine de doymadılar. Şimdi de gözlerini kıdem tazminatına diktiler. Geçmiş yıllarda da kullandıkları demogojilerle ve siyasi iktidarın desteğiyle, kıdem tazminatının ortadan kaldırılması için yeni bir saldırıya hazırlanıyorlar.

İkramiye, ertelenmiş ücret, yıpranma payı, işsizlik güvencesi gibi işlevsel nitelikleriyle tanımlanan kıdem tazminatı, aynı zamanda asal hiçbir işgüvencesinin olmadığı Türkiye'de bu işlevi de bir ölçüde yükleniyor. İşverene getirdiği ekonomik yük nedeniyle keyfi işten atmaların önünde yetersiz de olsa bir engel görevi görüyor. Ancak patronlar bu engeli de ortadan kaldırmak istiyorlar. Böylece son zamanlarda adeta bir işçi kıyımına dönüşen işçi çıkartmalarının önünde hiçbir engel kolmayacak. Ayrıca, kıdem tazminatının kaldırılması halinde, patronlar Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (T.İ.S.K.) tarafından yapılan hesaplamalara göre 9.4 trilyon liralık bir yükten kurtulacak, bu yükü işçi, memur ve emekçilerin vergileriyle beslenen devlet hazinesine, yani yine emekçilere yıkacaklar. Yıllardır, üretilen ürünlerin fiyatlarına eklenerek kasalarında topladıkları bu parayada fiilen el koymuş, aslında işçilere ait olan bu parayı gaspetmiş olacaklar.

PATRONLARIN DEMOGOJİLERİ

Kıdem tazminatına yönelik olarak patronların yürüttükleri saldırılar yıllardır sürüyor. T.İ.S.K. 1972 yılında yayınladığı bir raporda kıdem tazminatının kaldırılarak yerine işsizlik sigortasının getirilmesini istemişti. Daha sonra 1975 yılında, siyasi iktidarın desteğiyle kıdem tazminatına bir üst sınır getirilmişti. Bu sınır, 1979 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti. 12 Eylül'de ise, generallerin ilk işlerinden birisi bu sınırı yeniden getirmek olmuştu. 12 Eylül'cüler, ayrıca kıdem tazminatını belirlenen esaslar dışında veya saptanan miktar veya işveren temsilcileri için de hapis ve para cezaları getirdiler. Bunu yaparak işçilerin haklarını yok etmekte ne kadar duyarlı olduklarını gösteriyorlardı.

Daha sonra 1984'te kıdem tazminatı fonu tartışmaları hızlandı. İşverenler ve hükümet devletin desteğiyle kurulacak bir fondan kıdem tazminatı ödemesi yapılmasını öngörüyorlardı. Bu istek gerçekleşseydi kıdem tazminatı yükünden kurtulan işverenler, önlerinde hiçbir engel olmadan işçi çıkartabileceklerdi. Ancak İstanbul'da 60 bin işçinin topladığı imza üzerine tasarı geri çekildi.

Şimdi ise, hükümet T.İ.S.K.'in 1972'deki raporunu benimseyerek kıdem tazminatının kaldırılmasını yeniden gündeme getirdi. Amaç yine aynı.

İşverenlerin kıdem tazminatının kaldırılmasına gerekçe olarak öne sürdükleri nedenlere baktığımızda yıllardır aynı sözlerin söylendiğini görüyoruz. İşverenler, kıdem tazminatının işyerlerini iflasa sürüklediğini, bir çok işyerinin kıdem tazminatını karşılayacak güçte olmadığını, bu durumda işçilerin tazminatlarını alamama riski olduğunu söylüyorlar. Oysa, işverenler zaten kıdem tazminatı ödemelerini maliyetler içinde hesaplayarak, ürünlerin fiyatını ona göre saptıyorlar. Yani, bu miktarı zaten tüketiciden çıkartıyorlar. Gerçek amaçları, işçinin kıdem tazminatını sağlama almak değil, bu yükü kendi sırtlarından atmak ve işçi kıyımlarında rahat hareket etme imkanı sağlamaktır.

HÜKÜMET, PATRONLARLA BİRLİK

İşsizlik sigortasını Altıncı Beş Yıllık Plan'da hedef olarak koyan hükümet, buna karşılık kıdem tazminatının kaldırılacağını açıkladı. Oysa, kıdem tazminatı ve işsizlik sigortası iki ayrı kavramdır. Birbirlerinin karşısına konulamaz. Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO)'nün 1982 yılında kabul et'iği "İşveren Tarafından İşe Son Verilmesine İlişkin 158 Sayılı Sözleşme" hem işsizlik sigortasını, hem de kıdem tazminatını içeriyor.

Çalışma Bakanı İmren Aykut da "kıdem tazminatının işçinin uzun vadeli menfaatini korumadığını" söylüyor. Kıdem tazminatının işçinin işgüvencesini ortadan kaldırdığını iddia ediyor. Ve ekliyor "Onu da alıyor işçi, harcıyor, bitiriyor", Adeta "işçi zaten harcayıp bitireceği parayı hiç almaza daha iyi" diye İmren Aykut, söyledikleriyle kıdem tazminatına karşı işverenlerin oluşturdukları koroda yerini alıyor.

İŞÇİ SINIFI, HAZIRLANAN OYUNLARA KARŞI UYANIK OLMALIDIR

Öyle görünüyorki, işverenlerin kıdem tazminatına karşı saldırıları kolay kolay bitmeyecek. Ancak, 12 Eylül döneminde bile kıdem tazminatını kaldırmayan işverenler, saldırılarında yeni yöntemler geliştiriyorlar. İşte "İşsizlik Sigortası" yutturmacası da bunlardan birisi.

Öğrenildiği kadarıyla, işsizlik sigortası, işsizleri değil, işten atılanları kapsayacak. Ve sadece belirli bir süre için ödenecek. Yani, sosyal devletin gereği olan işsizlik sigortasıyla hükümetin düşündüğü işsizlik sigortası tamamen farklı şeyler. Üstelik milyonlarca işsizin bulunduğu Türkiye'de hükümetin ciddi bir işsizlik sigortası uygulamasını kendiliğinden başlatmasını beklemek ham-hayal olur.

İşçi sınıfından yükselecek tepkileri azaltmak için düşünülen manevralardan birisi de, halen işçi olanlar için kıdem tazminatının sürmesi, ancak bundan sonra işçi olacaklar için kıdem tazminatının kalkıp yerine işsizlik sigortasının getirilmesi.

İşçi sınıfı oynanan bütün bu oyunları görmek ve kendi tavrını belirlemek zorundadır. İşverenlerin ve siyasi iktidarın birliğine karşı, haklarını korumak için üretimden gelen gücünü devreye sokabilmelidir. Bu noktada, hedef sadece kıdem tazminatına yönelik saldırılarının boşa çıkartılması değil, aynı zamanda kıdem tazminatına getirilmiş olan üst sınırın da ortadan kaldırılması olmalıdır.

ÇEŞİTLİ DÖNEMLERDE KIDEM TAZMİNATI

1936-1966 *3008 Sayılı İş Yasası: "Bir işyerinde 5 yıldan fazla çalışan işçi, işinden ayrılırken, 5 yılın üstündeki her çalışma yılı için 15 günlük ücreti kadar tazminat alır" diyordu. Bu yasayla, amaçlanan işçilerin işyerine bağımlı kılınmasıydı. Sanayiinin yeni yeni kurulduğu bu yıllarda, deneyimli, bilgili işçilerin ayrılıp başka alanlarda çalışmaları engellenmek isteniyordu.*

1966-1975 *Kıdem tazminatı miktarı toplu sözleşmelerle saptanmaya başlandı. Bir işyerinde 5 yıl çalışma koşulu 3 yıla indi. Her çalışma yılı için 15 günlük ücreti kadar ölçüsü 30 güne, bazı sözleşmelerde 40 güne kadar çıktı.*

1975-1979 *12 Temmuz 1975'te yürürlüğe giren yeni bir yasa kıdem tazminatı tavanını sınırladı. Yasaya göre, işçiye her yıl ödenecek tazminat, asgari ücretin 7,5 katını aşamayacaktı.*

1979-1980 *Anayasa Mahkemesi, kıdem tazminatına sınır getiren bu yasayı iptal etti. Tazminatta tavan sınırı, geçmişide kapsayacak şekilde ortadan kalktı. Bu dönemde yapılan toplun sözleşmelerde, işçiye her çalışma yılı için ödenecek tazminatın ölçüsü bazı işyerlerinde 50 işgününe kadar çıkarıldı.*

1980-1982 *12 Eylül darbesiyle yönetime el koyan Milli Güvenlik Konseyi, 1980 Ekiminde ayağının tozuyla kıdem tazminatında tavan sınırını yeniden asgari ücretin 7,5 katı olarak saptadı. 12 Eylül yönetimi böylece işçi düşmanı yüzünü gösteriyor, kimden yana olduğunu, ne için geldiğini açığa vuruyordu.*

1982-1984 *Aralık 1982'de Milli Güvenlik Künseyi kıdem tazminatının asgari ücretle bağını kopardı. Tazminatın tavanı her yıl için "en yüksek devlet memuruna bir yıl içinde ödenecek emekli ikramiyesinin tutarı" olarak saptandı.*

Tes-İş'te işçilerin durdurulamayan akışı

** İşyeri komitelerinden önce sürekli yenilgiler alınan TEK işyerlerinde zafere işyeri komiteleriyle ulaşıldı.*

** İşyeri örgütselliğinden gelen sınıf ve kitle sendikası anlayışını savunanların listesine karşı, "geniş tabanlı yönetim" önerisini savunan karma anlayışlar listesi çıkarıldı.*

Uzun süre basında ve ilgili çevrelerde gündemden inmeyen Tes-İş 1 no.lu Şubenin iptal edilen genel kurulu, 5 Ağustos'ta Mecidiyeköy'de yapıldı. 183 delegeli genel kurul oldukça gergin ve hareketli geçti. İşyeri Komite ve Konsey örgütselliği ile sınıf ve kitle sendikasının yaratılmasını savunanların kazandığı seçim sonrasında sendika şube başkanlığına Oktay İŞLEKER, yönetim kurulu üyeliklerine de sırayla Kamil KARTAL, Enver DEVLETLİ, Kemal BALCI ve Süleyman YALÇINKAYA seçildi.

Tes-İş 1 no.lu şubenin yenilenen genel kurulunda karşı liste ise, karma bir "kutsal ittifak"tan oluşuyordu. Bu ittifakın içinde eski yönetim yanlıları, "güçlü sendika ve Türk-İş'de birlik" anlayışını savunanlar, "İşçi Kurultayı" yanlıları, sosyal-demokrat yelpaze, grupsal işgüvenlerinin kişilerden geçtiğine inananlar ile eski MHP eğilimli kişiler yer almaktaydı.

Aylarca sarı-uzlaşmacı sendikacılar tarafından üzerinde çeşitli tezgahlar döndürülen, binbir türlü saldırılara hedef olan, genel kurulu iptal ettirilen, sendika binası günlerce işçiler tarafından işgal edilen, adresi değiştirilip 5 Ağustos'ta genel kurulu yenileyen Tes-İş 1 no.lu şube neden bu kadar önem taşımaktaydı? İşyeri örgütselliğinden gelen "işçi yönetimi" neyin nesiydi? Nereden ve nasıl yönetime kadar gelmişlerdi?

YIL 1983: DİSK'TEN GELEN İŞÇİLERİN BİREYSEL TEPKİLERİ ÖRGÜTLENİYOR

Tes-İş genel merkez ve şube yönetimlerine egemen olan sarı-uzlaşmacı anlayışın yol açtığı açmazlara karşı DİSK'ten gelen işçilerin bireysel tepkilerinin örgütlenmesiyle başlıyor olay. Sınıf ve kitle sendikasını savunan bu işçilerin kendi aralarında başlattıkları bu birliktelik 85'li yılların sonuna dek sürüyor. 86 yılında yapılacak genel kurula müdahale etmek için bir komite oluşturuluyor. Sendika şubesinin 86'da yapılan genel kurulunda seçim az farkla yitirilmesine rağmen, üst kurul delegelerinin yarısı kazanılıyor ve Oktay İŞLEKER listeyi delerek yönetime giriyor, fakat tüm yetkisi elinden alınıyor.

1986 Tes-İş Genel Merkez genel kurulunda da sınıf ve kitle sendikası temelinde mesajlar gönderiliyor. Diğer yandan işyerlerinde baskılar ve sürgünler yoğunlaşıyor. Yine de genel kurula müdahale için kurulan komite dağıtılmıyor. Düzenli aralıklarla toplantılar sürdürülüyor ve sıklaştırılıyor. Kopanlar oluyor, yeni yeni katılanlar oluyor ama Tes-İş 1 no.lu şube işyerlerinde boyuna bir şeyler büyüyor, gelişiyor.

İşte sınıf ve kitle sendikası anlayışı temel alınarak yapılan bu çalışmalar, İşyeri Komite ve Konsey örgütlenmelerinin zeminini oluşturuyor.

"UMUT MÜCADELEMİZDE, UMUT BİRLİĞİMİZDE"

87'li yıl içinde işyeri örgütlenmeleri aylarca tartışılıyor. Bu tartışmalar, işyerinden kaynaklanan sorunlara müdahale etmekten, toplu sözleşmeden doğan hakların alınması için imza kampanyası düzenlemeye, toplu sözleşme taslağı hazırlamadan, tüzük tadil önergeleri vermeye kadar pratik mücadele içinde yürütülüyor. Pratik hayat içindeki bu koşuşturmacalar sonucunda, sorun ve çelişkiler pratik olarak yakalanıyor, kavranıyor ve çözülüyor.

İşte bu mücadeleler içinde 1988 ortalarında işyerleri bazında örgütlenmeler kararlaştırılıyor ve çalışmalar başlatılıyor.

İŞÇİLERİN ÖRGÜTLÜ GÜCÜ: İŞYERİ KOMİTELERİ

Tes-İş 1 no.lu şubeye bağlı işyerlerinde sınıf ve kitle sendikası anlayışı temelinde, işçilerden ve işyerinden başlanıyor örgütlenmeye. Sınıfın sendikal birliğini esas alan bu çalışmalar sonunda, bilinçli ve önder işçiler tarafından komiteler oluşturuluyor, politikaları belirleniyor ve buna uygun çalışma programları yapılıyor.

Komite, koordinasyonu sağlayan bir başkan, eğitim ve örgütlenme sorumlusu, toplu sözleşme taslağı hazırlama ve uygulama sorumlusu, sendikal gelişmelerle ilgili sorumlu, işçi sorunları ile ilgili sorumlu, diğer işyerlerinde komitelerle ilişki sorumlusu vb. birimlerden oluşturuluyor. Komitenin birim sayısı ve görev bölüşümü, içinde bulunulan durum ve işyerinin özgül koşullarına göre belirleniyor. Öyle ki, bölgenin dağınıklığı, işyerlerinin birbirine uzaklığı, işçilerin sayısı ve yetkinlik (eğitim) düzeyleri, örgütlenme koşul-

Devamı Sf. 7'de

17 Ağustos günü, işten atılma tehdidiyle sendikadan istifaya zorlanan ve istifa eden bir grup b... çalışanı BANKS Ankara şubesinde maskeli bir basın toplantısı düzenledi.

Yapı Kredi'de işverenin yeni saldırıları

Yapı Kredi Bankası'nda işveren, YHK'dan kendi istekleri doğrultusunda bir karar çıkmasına karşın yeni saldırıları gündeme getiriyor.

Bilindiği gibi uzun süren uyuşmazlıktan sonra YHK'da sonuçlandırılan sözleşme işverenin taleplerini karşılayan bir içerikteydi. Ekonomik haklardaki yetersizlikler... tinilmemiş demokratik hakların gasp... nelik işverenin tüm isteklerini karşıla... sözleşme YHK'dan çıkmıştı.

Ancak Yapı Kredi işverenini bunlar d... yurmadı. Yapı Kredi emekçilerini daha ... daha pervasızca sömürebilmek için ba... lışanlarının örgütlülüklerine açık bir ... başlattı. Önce 10 Ağustos'ta yayınla... bildiri ile Yapı Kredi'de örgütlü olan B... sendikasını tanımayacağını duyurdu. ... dan da çeşitli vaadler ya da tehditlerle ... ri sendikadan istifaya zorladı, zorluyor ... zat şube müdürleri araya sokularak g... leştirilen "istifa ettirme operasyonu"... ter masraflarının ödeneceği, ek ücret ... rı verileceği gibi vaadlerde ya da işten ... sürgüne gönderme gibi tehditlerle dağ... tifa formları şube müdürlerinin "göz... de" imzalatıldı.

Bu zora dayalı istifalar bugün % 80'... yor. Ve işveren, Yapı Kredi çalışmaları... gütsüz kılma yolunda hızla ilerliyor. ... Kredi'de yaşananlar sadece Yapı Kre... reninin gündeminde değil. Bankacılık ... ründe hakimiyet kurmuş tüm holding... hedefi aynı zamanda.

Diğer yandan yapılan saldırılar tüm ... çalışanlarına yönelik bir içerikte taşıy... güne dek bankacılık sektöründe ban... şanlarını örgütsüz bırakma çabaları ... örgütlülükleri de dağıtma girişimiyle ... boyut kazandı.

YAPI KREDİ ÇALIŞANLAR... SENDİKALARINA SAHİP ÇIK... ÖRGÜTLÜLÜĞÜNE YÖNELİK SALDIRILARA KARŞI DİRENM...

BANKS'a dolayısıyla Yapı Kredi ... larına yönelik saldırılar geniş bir ya... du. Çeşitli işkollarından sendikalar ... saldırıları kınayan ve çeşitli kuruluşla... tek vermeye çağıran duyurular yapıy... nu Türk-İş başkanlar kurulunun gün... de tartışılıyor, basında geniş yer ve... Bunlar kamuoyu yaratmada oldukça ... olumlu gelişmeler. Ancak bugün gelin... tada saldırılara cevap vermesi, göğü... gereken öncelikli kesim Yapı Kredi ç... ları. Yapı Kredi çalışanları sendikala... hip çıkmalı, örgütlülüğüne yönelik sa... ra karşı teslim olmamalı, direnmelidir. ... işverene teslim olmak, yeni gelebilece... rılara da davetiye çıkartmaktır.

Yapı Kredi'de gelişmeler nasıl ki ... dek bankacılık sektöründe olumlu ... yanlarıyla örnek olduysa, bugünden s... saldırılara göğüs germe ya da teslim o... liyle gündemde olacak.

ÖRGÜTLÜLÜK NASIL Kİ ÜYE KAYIT FİŞİ DOLDURMA... YARATILAMAZSA "İSTİFA FORMU"NU ZORA DAYAL... İMZALATMAKLA DA DAĞITIL...

Genelde tüm banka çalışanlarının, ... Yapı Kredi çalışanlarının verilecek m... lede dikkat etmesi gereken bir konu d... ka işverenlerinin sendikalaştırmaya ili... zakları.

80 sonrası banka çalışanlarını pek ... dikaya bölerek örgütlülüğünü dağıt... çabasında olan banka işverenleri ba... ğişik yönlü manevralara girişiyor.

Bir yandan banka çalışanlarını örgü... rakma doğrultusunda saldırılar düze... diğer yandan örgütsüz bıraktığı işçiler... güdümündeki bir sendikada biraraya ... zeminini hazırlamaya çalışıyor.

12 Eylül ile birlikte DİSK'e bağlı B... SEN'in kapatılmasıyla sendikasız k... çiler, Türk-İş'e bağlı BASS sendika... örgütlenme çalışmalarına başladılar... ren o günlerde yoğun bir baskı uy... rak işçilerin bu sendikaya üye ol... engellemeye çalıştı. Engelledi de. B... kıya direnen 14 kişi işten atıldı. İşve... reyi işçiye yeni bir sendika dayatma... du. BANKS 1984 yılında işverenin ... lü desteğiyle kuruldu. İşverenin k... cuğu olan BANKS son genel kurul... likte, işverenin bu etki ve yetkisini ... İşte işverenin hazımsızlığı sendika ... netimini elinden kaçırmış olması... yor.

...lerin sırtında belediye başkanlığı

...Belediye Başkanı Sendika ...lerini "aşırı solcular" ...gözaltına aldırttı.

...Belediyesi'ne bağlı 1030 işçinin ma...n zorla kesinti yalılmak istenmesi ve ...ralarının ödenmemesi üzerine hafta ...a mesai yapmadılar. İşçileri, işten at...hdit eden SHP'li Belediye Başkanı ...klü, aralarında Belediye-İş Sendikası ...erinin de bulunduğu 5 kişiyi "aşırı ...ldukları gerekçesiyle karakola şikâ...

...Belediye işçileri, toplu sözleşmede ...ş hakları olan elbise paralarının ara... zaman geçtiği halde verilmemesi ve ...ndan zorunlu olarak 10'ar bin TL. ...istenmesi üzerine, hafta sonu fazla ...kalmama eylemini gerçekleştirdi. ...HP'li Belediye Başkanı M.Ali Bük... sonu çalışmayan işçileri, işten at...hdit etti ve aralarında Belediye-İş ...ı yöneticilerinin de bulunduğu 5 ki...ılar aşırı solcu" diyerek karakola şi...i. 5 kişi yaklaşık 2,5 saat gözaltında

...deyimleriyle "80'den bu yana hafta ...li yapmayan" belediye işçilerinin 5 ...ta mesai yapmamalarını gerekçeleriy...ı hemen tüm Kartal sakinleri biliyor...kü evlerinin, dükkânlarının önlerin...ler hâlâ kaldırılmamıştı. Festival'in ...bir sırada oldukça dikkat çekici bir ...dönüştü.

...ına alınanlar arasında bulunan Bele...endikası Anadolu yakası Şube Baş...an Özhan; "Bu işçi arkadaşların top...meye sahip çıkmalarıdır. Toplu söz...göre temmuz ayına kadar giysilerin ...verilmiş olacaktır. Mebusat bedeli ...havlu vb.) ödenecekti. Muhterem ...nımızın "eli kolu bağlı belediyeler is...anız..." türü üstü örtülü tehditleri ...la, bu zincirleri kıralım deyip SHP'yi ...dik. Sıkboğaz etmeyelim dedik. Ama ...manı demokrasi havarisi kesilenler ...isteyen işçilere "aşırı solcu" veya ...ğcı" damgası vurmaya kalktılar. Po...ine karşı olanlar bizi karakola şikâ...r. İşçi arkadaşlar hafta sonu fazla ...kalmadılar. İş kazasında ölen bir iş...aşımızın ailesine 2 milyon 800 bin TL. ...oplayan işçilerin maaşlarından zorla ... TL. kesmek istedi. 'Biz yapabilece...rdımı yaptık, gerekirse yine yaparız ...u kendi irademizle yaparız' diyerek karşı çıkan işçilere elbise parasını vermeyeceğini ve işten atacağını söyledi. Bu faşizan bir uygulamadır" dedi.

Kartal Belediye işçileri de konuya ilişkin şunları söylediler; "80'den bu yana hafta sonu tatili yapmadım. Artık yoruldum. Bu hafta sonu dinleniyorum. Senelik çalışma süresi 270 saatle sınırlandırılıyor. Ama biz bunun çok üzerinde çalışıyoruz. Geri kalan saatleri bedavaya çalışıyoruz. Festival'e 1 milyara yakın para harcayan belediye nasıl oluyor da elbise paralarımızı vermiyor?"

BELEDİYE BAŞKANI GERİ ADIM ATTI

"Belediye Başkanımız M.Ali Büklü, kaybettiğimiz arkadaşımızın ailesine 30 milyon vaadinde bulundu. Gazetelere demeç verdi. Şimdi bu parayı bizden sonra alıp, "ben verdim" deme derdinde. Bizim serbest irademize müdahaledir bu. Biz verdiğimiz yardımın üstüne verebileceğimizi yine toplar veririz. Madem yardım etmek istiyoruz, ölen işçinin eşini işe alsın, çocuklarına belediyenin kreşinde bakılsın. Daha hastane masrafları dahi ödenmedi. 700 bin TL.lık masrafı biz ödedik. Başkan 200 bin TL.lık film faturasını geri çevirdi."

"Yerel seçimlerden önce, emekten yana olduklarını vurgulayan SHP'li Belediye Başkanı, işçilerini haklarını istemeleri karşısında "işten atmakla" tehdit edebiliyor. Bu fütursuz tavrını da yine kendisi 'ben beş seneliğine geldim. Bir daha aday olmayacağım, kimseyi takmam' diyerek gerekçelendiriyor. Cezaevlerindeki açlık grevcilerini terörist ilan eden SHP'den artık bir şey bekleyemeyeceğimiz ortada. ANAP'ın sol ayağı durumundaki SHP'nin iktidarı ekmeğine yağ sürmesi de artık bizi şaşırtmıyor" diyor belediye işçileri.

Hafta sonu mesaiye kalmayan Kartal Belediye işçileri karşısında dize gelen Belediye başkanı, hafta başında geri adım attı. Maaşlarından kesinti yapılmayacağı gibi elbise paraları da ödenecek.

Başarılarını işyeri komitesine borçlu olduklarını dile getiren belediye işçileri, "Şu an yalnızca Temizlik İşlerinde, 30 kişilik bir konseyin çevrelediği işyeri komitemiz var. Bundan sonra bu örgütlenmeyi diğer kısımlara ve belediyelere de sıçratma göreviyle karşı karşıyayız. Sendikamızın da işyeri komitesi örgütlenmesini kabul etmesi işçilerimizi daha da kolaylaştırıyor. Ancak henüz iki aylık bir geçmişi olmasından ötürü işyeri komitemizin pek çok eksiklikleri var. En kısa zamanda bunları gidereceğiz" dediler.

...İş'ten şantaj

...ek zam ...izin parası

...hane ve Damga Matbaası işçileri ek ...atmaması yetmiyormuş gibi İşveren ...ısı Kamu İş'in yeni dayatmalarıyla ...rşıya. Kamu-İş 1988 yılında grev ya...lde ettiğimiz 30 günlük ücret tutarın...n parasını ek zam protokolü ile yok ...çalışıyor.

...lül'ün belirlediği sendikal yasalarla iş...mıza ağır bir yaşam biçimi sunuldu. ...azarlık sistemi alt üst oldu. Toplusöz...örüşmeleri devlet müdahalesiyle için...ılamaz duruma geldi. greve gidilen ...letmelerinde tam bir işveren gibi dav...ktidar, bireyleri koruyacağı yerde, iş...ldırmak, mücadeleyi kırmak için akıl ...ollara başvurdu. Kamu İşveren Sen... oluşturuldu ve TİSK'e üye edildi. ...hir Alüminyum, Darphane, SEKA ve ...e demir çelik grevleri hep güç koşul...ırdürüldü.

...baharında işçi sınıfı yaşanan gerçek...lersler çıkararak toplusözleşme döne...unca etkili eylem biçimleri gündeme ...Sokağa çıktı, kendi gününü gösterdi ...ayenin iktidarını pazarlığa zorladı. ...e işçi sınıfı tarihinde önemli yer tutan ...adele dönemi, sözleşmesi yeni başla...amu işyerlerini de etkileyecekti. Yeni ...adele dalgasının doğmasından çekinen ... artan enflasyonunda etkisiyle yeni bir ...lenmeye meydan vermemek için ikti...nlaşma yoluna gitti. Sonuçta sadaka ...ndeki ek zam çıktı ortaya. Ancak so...asıl şimdi başlıyor. İşyerimizde yaşa...işverenlerin ve onlarla birlikte hareket ...tidarın saldırılardan vazgeçmeyeceği...ya koyuyor.

...M TEZGAH BAŞINDA ...TLENMEKTEN GEÇİYOR

...u-İş'in izin paramıza yönelik bu sal...ğer gerekli cevabı vermeksek, daha cü...r şekilde toplusözleşmede de (ve üste...er idari ve sosyal haklarımızı da gaspet...yönelik olarak) gündeme gelecektir. ...lurumda sorunun çözümünü kendi ör...mücadelemizle sağlayabileceğimizin bi... varmamız gerekiyor. Bunun yolu tez...aşında örgütlenmekten, işyeri komite... oluşturulmasından geçiyor. Şu anda ...işen görev, işçilerin söz ve karar hakkı ...i yaşama geçirerek, örgütlü insiyatifi...aratmaktır. Kamu-İş'in saldırısına da ...nçle göğüslemeliyiz. Tezgah başların...ükselen örgütlenmelerimizle hem hakkı...an izin parasını ve ek zammı kopartıp ...riz, hem de bundan sonra gelecek sal...a göğüs gerip bizi ilgilendiren her olay...di adımına karar verip uygulayabiliriz.

DARPHANE VE DAMGA ...ATBAA'SINDAN BİR GRUP İŞÇİ

OTOMOBİL-İŞ

Ankara Şubesi Genel Kurulu yapıldı

Otomobil-İş Ankara Şube Genel Kurulu, Genel Başkan İlhan Dalkılıç'ın Divan Başbakanlığı'nda yapıldı. Salon "82 Anayasası'na Hayır", "Yaşasın Sınıf ve Kitle Sendikası" pankartlarıyla donatılmıştı.

Açış konuşmasını yapan Şube Başkanı Süleyman Türker, Türkiye'deki ve sendikal alandaki gelişmeleri 24 Ocak kararlarından başlatarak anlattı. 12 Eylül'ün işçi sınıfına ve halka karşı olduğunu belirten Türker, sınıf ve kitle sendikasını savundu. Sınıf ve kitle sendikasının yaratılmasının işyeri temelindeki örgütlenmeler olan İŞYERİ KOMİTE ve KONSEYLERİ ile gerçekleştirilebileceğini belirtti.

Delegelerden İbrahim Tekaçar konuşmasını işyeri Komite ve Konseyleri'nin vakit geçirilmeden kurulması gerektiğini belirterek noktaladı. İşçilerin sendikalarında söz ve karar sahibi olmasının, sınıfa yönelik saldırıların göğüslenebilmesinin ve sınıfın gerçek anlamda birliğinin İŞYERİ KOMİTE ve KONSEYLERİ ile sağlanabileceğini belirtti. Yine delege Yılmaz Kızılırmak'ta konuşmasında Sendika Genel Merkez yöneticilerinin Şube Genel Kurulu'na "liste çıkarma" doğrultusundaki müdahalesinin ve bu listede yer alan bazı kişilerin tam bir sarı sendikacılık örneği olduğunu belirtti.

Genel Merkezce düzenlendiği söylenen listenin Başkan adayı Ahmet Taşdelen yaptığı konuşmada yönetime kişisel eleştiriler yöneltince delegelerin "sendikal anlayışını açıkla" protestoları ile karşılaştı. Taşdelen, verdiği "Yönetime gelince göreceksiniz" yanıtıyla delegelerden sadece 22 oy alabildi.

Süleyman Türker'in Şube Başkanlığına, Mehmet Çabuk'un Şb .Sekreterliğine, Oktay Yılmaz'ın Mali Sekreterliğe, Ahmet Uçar'ın Eğitim Sekreterliğine ve ibrahim Tekaçar'ın Örgütlenme Sekreterliğine seçildiği liste 182 delegenin 154'ünün oyunu aldı.

Şube Genel Kurulu'nun sonrasında yeni yönetimin bir büyük ağırlıkla şube iç örgütlenme ve eğitimine yönelirken işkolundaki diğer işçi arkadaşlarını sendikalarında örgütlenme çalışmalarını hızlandıracakları belirtildi. Sendika şubeleri ve üye işçiler arasındaki ilişkilerin düzenli hale dönüştürülürken Sendika Genel Merkezi'ne yönelik çalışmanın sınıf temelindeki bir yapıya oturtulması olacağı gözleniyordu.

Türk Metal, Çelik-İş ve işçileri arkadan bıçaklıyor

- *Türk Metal Sendikası'nın MESS'le işbirliğine yeni bir örnek: Türk Metal Sendikası, Çelik-İş için yetki itirazında bulundu.*
- *Yetki itirazının amacı Çelik-İş Sendikası'nın altını boşaltmak, örgütlülüğünü parçalamaktır.*

Türk-İş'e bağlı Türk Metal Sendikası, Çalışma Bakanlığı tarafından yayınlanan işkolu istatistiklerinde Çelik-İş Sendikası'nın üye sayısının fazla göründüğünü savunarak Çelik-İş Sendikası'nın yetkisine iş mahkemesine başvurarak itiraz etti. Çalışma Bakanlığınca yayınlanan işkolu istatistiklerinde Çelik-İş, 46 bin 297 üye sayısıyla 10,8 oranda barajı geçiyordu. İtiraz sonrasında mahkeme tarafından saptanan bilirkişi, Çelik-İş Sendikası'na giderek evraklara el koydu ve incelemeye aldı.

İTİRAZIN AMACI İŞÇİLERİN ÖRGÜTLÜLÜĞÜNÜ PARÇALAMAK, MESS'İN ÇANAK YALAYICILIĞINI YAPMAKTIR.

Karabük ve İskenderun'da grevde olan Çelik-İş Sendikası'na Türk Metal tarafından yetki itirazında bulunulması daha önceleri Türk Metal Sendikası yöneticilerinin "toplu sözleşme masasında biz olsaydık bu sözleşme çoktan biterdi" sözlerinden ayrı düşünmemek gerekir. Türk Metal Sendikası, metal işkolunda genel olarak işçilerin dörtte üçünü bünyesinde toplamış durumdadır. Bu zamana kadar MESS patronlarıyla aralarında en ufak bir sorun bile çıkmamıştır. Bunun nedeni hem MESS'ten, hem de siyasi iktidardan destek ve yardım görmesidir. Türk Metal'in uzlaşmacı, gangster, devlet sendikacılığı niteliğini bir kez daha yetki itirazında bulunulmasında görmekteyiz. MESS'in Karabük ve İskenderun demir çelik işçilerine uyguladığı politikalar, işçilerin grevini kırmak, sendikal örgütlülüğü parçalamak, işçileri Türk Metal tercihi yapmaya zorlamaktır. MESS'in bu politikalarıyla, Türk Metal'in manevraları birçok noktada çakışmaktadır.

Grevdeki çelik işçilerine Türk Metal Sendikası yöneticilerinin "destekliyoruz" açıklamaları ikiyüzlülüktür. Türk Metal'e bağlı işyerlerinde en düşük ücretle çalışmak zorunda kalan, hiçbir hak ve güvencesi olmayan ve MESS'in direktiflerini kendine bağlı işyerlerinde pervasızca uygulayan Türk Metal; ek zam talebi doğrultusunda işçilerden yükselen tepkiyi bölmek için Gebze'yi pilot bölge olarak seçmiştir. Türk Metal Sendikası'nın ikinci dönem toplu sözleşme görüşmelerinin dokuzuncu ayda olmasından yararlanarak işçilerden yükselen tepkileri Eylül'e kadar geciktirerek eritme çabasındadır.

İşçi düşmanı MESS ve siyasi iktidarın yardakçısı Türk Metal Sendikası'nın kendi bünyesindeki işçilerin zor şartlarda yaşamasına sessiz kalıp Çelik-İş Sendikası'na yönelmesi MESS ve siyasi iktidarın direktifleri doğrultusundadır. Demir çelik işçilerini arkadan bıçaklayan Türk Metal Sendikası'na, yani düşmana Çelik-İş Sendikası arkasını dönmemelidir. Bu zamana kadar kendi bünyesindeki sarıcıları örtbas etmeye çalışan Çelik-İş Sendikası kendi içindeki düşmanları da görmek zorundadır. Sorunlar görmemezlikten gelinerek çözülemez. İskenderun Çelik-İş şube başkanının MHP kökenli olması ve Türk Metal'e katılınması doğrultusundaki grev kırıcı davranışlarına karşı sağlıklı tavırlar alınmalıdır. Metal işkolunda tek sendikayı hedefleyen geçmişin MHP kökenlilerinin oluşturduğu Türk Metal Sendikası'nın Karabük'te yaptıklarına da Çelik-İş Sendikası sessiz kalmıştır. Karabük demir çelik fabrikası dışındaki metal işkoluna bağlı işyerlerinin Türk Metal'e binbir dolapla bağlanmasına izleyici kalan Çelik-İş, ayrıca kendi sendikal yönetimindeki Türk Metal'e geçme eğilimlerinin de üstüne gitmemektedir. Ve şimdi bütün oklar Çelik-İş'e çevrilmiştir. Çelik-İş Sendikası'nın altının boşalması ve eritilmesini hedefleyen böylesi gelişmeler MESS patronlarının örgütlü, programlı bir şekilde Türk Metal'le işbirliğinin ürünleridir.

SERMAYENİN VE SİYASİ İKTİDARIN TÜM SALDIRILARINA KARŞIN DEMİR ÇELİK İŞÇİLERİNİN MÜCADELESİ VE GREVCİ İŞÇİLERE VERİLEN DESTEK BÜYÜYOR.

Şimdi tüm Demir Çelik işçileri kendilerine yönelik saldırıları boşa çıkarmanın yöntemlerini bulmalıdır. Bir savaş okulu olan grevin öğreticiliği, kendi içinde ve kendisine yönelik grev kırıcılarına gerekli dersleri verecek birikimlerle doludur. Grev çorbasını içenler, birliğin, mücadelenin önemini bugüne kadar yaşadıklarıyla görmüştür. MESS dize getirilmiş, görüşme yapmak zorunda bırakılmıştır. Bugüne kadar duyarsız olan Türk-İş yönetimi de destek verdiğini açıklayan demeçlerde bulunmaktadır. Bu önemli bir gelişmedir. Ancak sorun yönetimdeki birkaç kişinin destek vermesi değildir. Gerçek anlamda destek vermek bütün işçilerin bu desteğe katılabileceği zeminlerin yaratılmasıdır. Ve görev gene bütün işçilerindir. Verilen destek, işçi sınıfının ortak çıkarlarını, mücadeleyi perçinleyen bir içerik taşıdığında anlamlı olacaktır. İşçiler Türk-İş'ten vb. yönetimlerden çıkan destek kararlarını, çağrıları, demeçleri denetleyip sorgulayabilmeli, bu gelişmeleri genel mücadeleye ve ortak çıkarlarına hizmet eden bir rotaya oturtmalıdır. Bunu yapabilmenin yolu merkezden gelen çağrılara gözü kapalı uymakla değil, kararın alınmasından uygulanmasına kadar her aşamada kendisinin devrede olacağı ilişkileri yaratmakla mümkündür. Bunun yaşam bulması işyeri temelindeki örgütlülüklerle, İŞYERİ KOMİTE ve KONSEYLERİ'nin yaratılmasıyla mümkün olacaktır. Bugün Demir-Çelik işçilerinin yaşadıklarını yarın yaşamamak için işçiler, kendi özgün koşullarına göre tavırlar alıp adımlar atmalıdır. Bu maddi bir yardım olabilir, bu Demir-Çelik işçilerinin yaşadıklarını anlatan bir konuşma veya omuzdaşlığını gösteren bir hareket de olabilir. İşçiler bu desteği, üretimden gelen güçlerini kullanarak, eğer somut koşullar buna elvermiyorsa fabrika önlerinde birliğini güçlendirecek tarzda, ancak ortak bir zamanlamayla da gösterebilmelidir.

Bugüne kadar işçilerin, nitelikli sendika şube yöneticilerinin yaptığı dayanışma ve yardımlaşmalar, oynanan oyunları bozmada Demir-Çelik işçilerine güç verecektir. Sermayeye karşı işçilerin birliğinin gücünü gösterecektir.

Demir-Çelik işçileri sırtını düşmana dönmemek için birlik, dayanışma ve mücadelesini yükseltmelidir.

Demir-Çelik işçileriyle dayanışmanın gün geçtikçe artmasını kullanmak isteyenler çıkabilecektir. İşçilerin birliğinin gücünü simgeleyen gelişmeleri yönetimler kendilerine yontmaya çalışabilir. Örneğin Demir-Çelik işçisinin Türk-İş içinde yığılması, Türk-İş'e eklemlenmesi gibi varyasyonlar ileride gündeme gelebilir. Demir-Çelik işçileri kendileri yerine başkalarının karar vermesine izin vermemeli, gelişmelere duyarlı olmalıdır.

Demir-Çelik işçisinin bugüne kadar yılmadan ayakta kalması, kendi gücüne inancının ürünüdür. Bu gücün eritilmemesi için Karabük ve İskenderun'daki işçi önderleri, işçiler sorunlarına sahip çıkmalı, sorunlarını çözme doğrultusunda bilfiil devrede olmalıdırlar. Hakları almak ve korumak, gelişmeleri sınıfın potasında eritmekle ancak mümkündür. Sınıfın potasında eritmeye yönelik çalışmaların yapılması, işyerlerinde yaratılacak sınıfın özgücünü devreye sokan İşyeri Komite ve Konseyleri yapılanmasıyla olanaklıdır.

Sermaye, Siyasi İktidar, uzlaşmacı-faşist sendika üçlüsüne işçilerin cevabı, yaratacakları örgütlülükler üzerinde yükselecekleri birlikleriyle vermelidir.

Destek, uzatılacak sıcak bir elde, bölüşülecek bir ekmekte, yükseltilecek ortak bir sestedir.

Soyut Holding patronları "eski solcu"

Şimdi onlar da kral

"Eski solcuların" patronluğunda Soyut Holding işyerlerinde olayların ardı arkası kesilmiyor. Patronlar "eski solcu" olmaları nedeniyle kamuoyunda, kraldan çok kralcı olarak anılıyorlardı. Zamanla solcu kimlikleri unutuldu. solculuklarının ahı da gitti vahı da. Bütün patronlar gibi işçi düşmanı yüzlerini artık onlarda saklamıyorlar. Artık onlar da kral.

Soyut Holding işyerlerinde olup bitenler çok yazılıp çizildi. Soyut Holding kamuoyunda işten çıkarmalar, sağlıksız ve iş güvenliğinden uzak işyerleri, işçilerin tehdit edilmesi, işçilere muhbirlik teklifleri, düşük ücretle işçi çalıştırma, işyerine sendika sokmama ve yetki alan sendikanın yetkisinin yasadışı oyunlarla alınması gibi olaylarla sık sık yer aldı.

Şimdi Soyut Holding tekrar gündemde. Otomobil-İş Sendikası'nın yetkisini elinden alabilmek için yoğun bir biçimde işten çıkartma faaliyetini başlattı. 3.8.1989 günü 24 işçinin işine son verdi. İşçilerin belirttiklerine göre, işçileri işyerinin önünde toplayan işveren, tehditkâr bir biçimde şunları söyledi: "Bula bula bu sendikayı mı buldunuz? Ne pahasına olursa olsun, bu sendikayı buraya sokmam. Sendikada kalmaya kararlı işçileri bugün olduğu gibi yarın da atacağım."

Soyut Holding'deki son gelişmelerle ilgili olarak Otomobil-İş Sendikası Ankara Şube Başbakanı Süleyman Türker ile görüştük. Süleyman Türker ilkelerinin, işçilerin yönetime katılması, söz ve karar sahibi olmaları olduğunu, sorunların üzerine böyle bir yöntemle gittiklerini belirtti.

İşçilerin Sesi: Soyuttaki son gelişmeleri anlatabilir misiniz?

Süleyman Türker: Soyutun İstanbul yolu üzerinde bir işyeri var. Biz orada örgütlenme faaliyetlerini başlatmıştık. Ve neticede yetkiyi aldık. İşçilerin işten atılması ve baskıyla işyeri değiştirmeleri sonucu, yetkimiz düştü. Fakat biz, Soyut'taki çalışmalarımıza devam ettik. Polatlı yolu üzerindeki EMMAK tesisinde 126 işçi arkadaşı sendikamıza üye yaptık. Fakat işveren yasal boşluklardan yararlanarak, bizi sokmamak için itiraz etti. İki dava açıldı. Neticede ikisini de kazandık. Soyut Holding'de bugünlerde yetkimiz kesinleşiyordu. Artık, Otomobil-İş'in yetkisinin önüne geçemeyeceğini anlayan işveren, 3.8.1989 tarihinde 24 arkadaşımızı işten çıkarttı. Biz ertesi gün arkadaşlarımızla birlikte işyerinin önünde toplandık. Hem olayı protesto edecektik, hem de verilmeyen tazminatları isteyecektik. İşveren temelli jandarma karakoluna haber vermiş. Ben, Milliyet gazetesi muhabiri ve işçi arkadaşlar yedi saat boyunca karakolda tutulduk. Bir de işin şu tarafı var, işveren anayasayı çiğniyor. Sendikalar Yasası'nı çiğneyip, sendikal örgütlülüklerin önüne set çekiyor.

İşçilerin Sesi: İşveren işten atmanın yasal gerekçesinde ne diyor?

Süleyman Türker: İşveren ekonomik krizi gösteriyor. İşverenin işçiyi sendikal faaliyetten attığını söylemesi zaten mümkün değil, 13 ve 17. maddeleri uyguluyor.

İşçilerin Sesi: Otomobil-İş Şube Başkanı olarak sendikal örgütlenmeye bakış açınız nedir?

Süleyman Türker: Bizim sendika olarak en temel ilkemiz, sendikamızın demokratik bir kimliğinin olması ve tabanın sendikal mücadele ve örgütlenmede söz ve karar sahibi olmasıdır. İşçilerin bu şekilde yönetime katılması, söz ve karar sahibi olması ve gerçek anlamda tabanı temsil edenlerin yönetime gelmesinin yolunu açmak gerektiğine inanıyorum. Bizim en başta kabul ettiğimiz şudur; sendika tüzel bir kişiliktir. Yönetim kademelerindeki insanlara bağlı olarak sendikal örgütlülük ve güç tespit edilemez. Sendikayı sendika yapan tabandaki insanların bilinçliliği, kararlılığı, duyarlılığı, olaylara katılımıdır. Ve bunlara paralel olarak da, işyeri komite ve konseylerine büyük görevler düşmektedir. Komiteleşme işyerinin beyni, oranın can damarıdır. Komiteler aracılığıyla işyerlerini ve işçileri dinamik hale getirebiliriz. Ve sendikanın özü de, işyerlerindeki komitelerden, oradaki çekirdek kadrolardan ve paralelinde de konseylerden geçmektedir.

Tek Gıda İş Genel Merkezi

Hacı Bekir işçilerine sahip çıkmıyor

HACI BEKİR SANAYİİ A.Ş.'nin iki işyerinde çalışan işçilerin direnişi sürüyor. İşçilerin kararlılığı karşısında işveren, işyerlerinin açılacağı ve yeni işçi alınacağı doğrultusunda ilanlar verdi. Daha önce işten attığını açıkladığı işçilerin bir kısmını yeniden işe almayı kabul eden işverene işçilerin yanıtı, "Ya hepimiz, ya hiçbirimiz" oldu. Diğer taraftan işverenin yasadışı davranışını yargıya götüren TEK GIDA-İŞ 1 No'lu Şube zor durumda kaldı. Zira işçilerin belirlediği yeni yönetim, Hacı Bekir işçilerinin mücadelesinde de aktif. Ancak sendika genel merkezi duyarsız ve yargı için gereken parayı vermiyor. İşçiler GIDA-İŞ Genel Merkezi'ne giderek hesap sorma kararı aldı.

TÜSİAD RAPORU

Tekelci sermaye sıkışıyor

TÜSİAD'ın ortaya attığı 'yeni, çözüm önerileri aslında 24 Ocak felsefesinin öz biçimidir. Sosyal politikalar terkedilsin, kamu harcamaları kısılsın, kaynaklar özel sektörün denetimine doğrudan verilsin. Tekelci sermaye bunca yıl sonra yine aynı şarkıyı söylüyor.

Yeni siyasi gelişmeler, tekelci sermayenin ve onun uluslararası bağlantılarının isteği olan programı uygulamaya çalışacak güçlü bir hükümet arayışı temelinde olacaktır. Sermaye açısından siyasi planda çıkan çelişkiler 'herhangi bir şirketini' daha iyi yönetmek için talip müdürler arasındaki çelişkilerden daha derin değildir.

Yaklaşık on yıldır, hem devlet hem de tekelci sermaye sanayi alanında yeni hiçbir yatırım yapmadan ayakta durmaya çalışıyor. Devrimci bir muhalefetin olmadığı, işçi sınıfının politika dışı olduğu, sendikasız, grevsiz yıllarda, sanayi önceki yılların fazla kapasitesini kullanarak üretimini arttırabiliyordu. 24 Ocak'ta resmen yürürlüğe giren modelin su almaya başladığı anlaşıldığında ilk kez (1986'dan itibaren) küçük ve orta sanayiciler seslerini yükseltmeye başladılar. **Tekelci mali sermaye** ise, sırtını dayadığı bankacılık ve tekel koşulları sayesinde (ihracatı teşvik ve fonlarda biriken kaynakları da eklemek gerekir) sanayisini ayakta tutabiliyor ve durumundan hoşnut gözüküyordu. Egemen blok, Türkiye kapitalizminin vücudundan **bir türlü atamadığı bir tür felç şeklindeki** krizin parmaklarından beynine doğru yürüyüşe geçtiğini, 1988'in ikinci yarısında sanayi S.O.S. vermeye başladığında farkedebildi.

Bütün sektörlerde yerleşen durgunluğa, gittikçe azalan ithalat ve ihracat, burjuva siyasetindeki istikrarsızlık, serbest piyasa nağmelerine rağmen sıklaşan müdahaleler ve günübirlik politikalar da eklenince tekelci sermaye de homurdanmaya başladı. Büyük sermayeninin resmî derneği TÜSİAD, üç adet profesöre hazırlattığı ''yeniden sanayileşme..'' raporunda eskiye olan eleştirisini ve yeni isteklerini çelişkili bir biçimde sergiledi. Sistemin yaşadığı derin kriz, sistemin en yetkili ağzından şöyle ifade ediliyor: ''Türkiye imalat sanayinin yakın tarihi incelendiğinde(..) bunalımların sık sık tekrarlandığı görülür.''

SERMAYENİN TEŞHİSİ VE ÇÖZÜM ÖNERİSİ

Çelişkilerle dolu olmasına rağmen (çünkü sermayenin gerek tarihsel kökleri gerekse şimdi içinde bulunduğu durum çelişkilerle doludur) bütün rapor boyunca teşhis ve tedavi, çok açık bir biçimde ortaya konmuştur. Buna göre, farklı biçimlerde gözükse dahi, Türk sanayisinin bütün bunalımlarının en büyük nedeni 'açık finansman politikalarıdır'. Yani, kamu harcamalarının sürekli bir biçimde (sosyal nedenlerle) kamu gelirlerinden fazla olması ve devletin, açığını kapatmak için özel sermayenin kaynaklarını kısıtlamış olması bütün bunalımların en temeldeki nedenidir. Onlara göre, demek ki, bunalımı aşmak için gözetilmesi gereken hedef 'kamu harcamalarının kısılması ve ülke tasarruflarının özel kesime daha çok akıtılması'dır. Bu temel isteğin siyasi sonuçlarına değinmeden önce, sermayenin rapordaki teşhis ve isteklerini sıralamakta yarar var.

— En temel sorun olarak kamu harcamaları kısılmalı,

— Vergi oranları arttırılmayıp yaygınlaştırılmalı ve vergi gelirleri bu yolla arttırılmalı.

— KİT ürünlerine, özellikle sanayiye girdi niteliği taşıyan ürünlere zam yapmaktan kaçınmalı.

— Devletin parasal alanlardaki egemenliğine son verilip, özel sektöre daha geniş olanaklar sağlanmalıdır.

— Alınan dış borçlardan (toplam miktarı değişmeden) kamu değil özel sektör yararlanmalıdır.

— Büyük boyutlara varan iç borç kaynaklarından kredi yoluyla özel sektör yararlandırılmalıdır.

— Kredi faizlerinin düşebilmesi için yasal zorunluluklar hafifletilmeli.

— Kapasite kullanımını arttırmak için ucuz ve orta vadeli işletme veya yatırım kredileri verilmeli, ihracat da teşvik edilmeli.

— Kamu açıklarının kapanması ve devlet etkinliğinin azaltılması doğrultusunda özelleştirmeye hız verilerek (imalat sanayi dışındaki kuruluşlar da dahil edilmeli) devam edilmeli. Yabancı sermaye üzerine kopan tartışmalar nedeniyle halk aydınlatılıp ikna edilmeli.

— Kurumlar Vergisi AT düzeyine indirilmeli, bürokrasi etkinleştirilmeli ve günübirlik politikalardan vazgeçilmeli.

Birbiri ardına sıralanan isteklerin hepsini burada sıralamak olanaksız ve aynı zamanda gereksiz. Bütün isteklerdeki temel mantık aynı: 'fonlarda iç ve dış borçlanma yoluyla, düşük ücretlerde, enflasyon sayesinde gerçekleştirilen sömürü yoluyla toplanan kaynakları, artık bizim adımıza devlet değil, doğrudan biz kullanalım'.

İKİYÜZLÜLÜK

Sermaye adına düşünen bu baylar bir konuda haklıdır. 1980 sonrasında 'serbest piyasa' şiarıyla uygulanan politikalar sonucu KİT'lerin gelişmesi durmuş, yatırımlara ara verilmiş, bütün olanaklar özel sermayenin önüne serilmiştir ama, devlet müdahalesi azalmamış, devletin etkinliği genişlemiştir. Devlet, sanayi yatırım yapmıyor olmasına rağmen, toplam yatırımların % 50'sini gerçekleştiriyor. Bankalardaki mevduatın % 50'sini, Merkez Bankası kaynaklarının tümünü, sermaye piyasasının % 90'ını devlet elinde tutuyor. 1988 yılında 10 trilyonun üzerinde iç borçlanmaya gidilirken, toplam miktar 30 trilyona dayandı. Yüksek faizle piyasadan para toplayan devlet tahvilleri, bankaların da yegâne kâr kaynağı olurken, kredi faizlerini yüksek tutarak sanayiyi durdurdu. Yüksek banka kârlarıyla avunan **bankalı-tekelci sermaye**, bankaların da krize girmeye başlamasıyla elbette sesini yükseltecekti. Bu anlaşılır bir sınıf tavrıdır. Kafalarının bulanık olması da. Ama aynı rapor içinde göz göre göre yapılan yanlışlar burjuva ahlâkını bile zorlamaktadır. Şöyle ki: Bu üç adet profesör, 1980 öncesindeki bunalım nedenlerinden biri olarak sosyal nedenlerle 'KİT'lerin ürettiği temel mal ve hizmetlerin' düşük fiyatla satılması olduğunu söylerken, 1980 sonrasında ise KİT'lerin zararlarını kapatmak için aşırı zam yapmalarının bunalımı doğurduğunu söylüyorlar ve ekliyorlar: 'Girdi niteliğindeki mallara zam yapılmamalıdır'. Bu baylara verilecek yanıt şudur: ''1) Yoksul halkın kullandığı temel maddelerin düşük fiyata satılmasının nedeni 'sosyal' değil, işçiler karınlarını (yarım yamalak da olsa) daha ucuza doyursunlar da siz daha düşük ücretle işgücü kiralayabilesiniz diyedir. 2) Fabrikalarınızda kullandığınız bedavaya yakın ucuzluktaki hammadde ve girdileri ne çabuk unuttunuz. 3) KİT'lerin 1980 sonrasında aşırı zamlar yaptığı doğrudur. Bu zamların ağırlığı size değil, emekçilerin sırtına binmiştir. 4) Tekellerin yaptığı zamları farketmediyseniz, yine kendi raporumuzda yayınladığınız aşağıda bir kısmı görünen tabloya bir göz atıverin. 1988 yılında devlet ürünlerine yapılan ortalama zam oranı % 73.6 iken, 'özel' mallara yapılan zam ise % 79.8'dir. Kanunun ürettiği ve sizin girdi olarak kullandığınız enerjiye ise % 40.2 zam yapılmıştır. İkiyüzlülüğün de bir sınırı vardır.''

TOPTAN EŞYA FİYAT ENDEKSİ (%)

	(Özel)	(Kamu)	Enerji (Kamu)
1986	35.5	27.7	35.6
1987	40.2	21.8	28.4
1988	79.8	73.6	40.2

Kaynak: TÜSİAD Raporu.

Sermayenin desteğiyle yürürlüğe giren politikalar, yine sermayenin destek verdiği hükümetler tarafından uygulanmış olsa bile, eğer sonunda bunalım derinleşmişse, karşılıklı suçlamaların başlayacağı açıktır. Bu üç adet profesöre göre siyasi iktidarlar KİT'lerin ve diğer devlet kaynaklarının sağladığı denetim gücünü elden çıkarmamak için, 1980'deki amaçlara aykırı davranarak devletin etkinliğinin azalmasını engellemişlerdir. Oysa ki, ''bir noktayı açıklıkla ortaya koymak şarttır: Kamu işletmeleri siyasal yönetimin değil halkın (siz tekelci sermaye diye anlayın) malıdır''.

Acaba, devlet elinde toplanan kaynaklar (fonlar, iç borçlar, dış borçlar, işçi ücretlerinden, taban fiyatlarından, memur maaşlarından gasp edilenler) ne amaçla kullanılmıştır. Öyle ya, mali sermaye bu kaynakların kendisine koklattırılmadığını iddia ediyor. Son dokuz yılda birikmiş kaynaklar genel olarak şöyle kullanılmıştır: 1) Tarım ve küçük üreticiden, küçük sanayiciden çekilen destek ihracatçı ve ihracat için üretim yapanlara verilmiştir. Bu destek öylesine büyüktür ki enflasyonun en temel nedenlerinden biriydi. 2) Özellikle belediyeler aracılığıyla ve ihale tekniğiyle (mesela iki ayda bir çöp kutularının değişmesi ve kaldırımların yenilenmesi) açık bir biçimde kaynaklar hükümete yakın, özel sektörün birikim fonuna akıtılmıştır. 3) Yine özel sanayinin girdi sorunlarını çözme perspektifiyle enerji ve ulaşım-haberleşme yatırımları doruğuna çıkmıştır.

Ama bu üç adet profesöre inanmış olsaydık, devletin bütün kaynakları tek başına kullandığını, özel sermayeyi köşeye sıkıştırdığına inanacaktık. İşçilerin, köylülerin ve memurların milli gelirden ne kadar pay aldıkları belli. Sayın baylar, kaynakları tekelci sermaye de kullanmadığına göre, acaba devletin topladığı paraları, şu sizin kapitalizminizin hani o ünlü 'görünmez el'i var ya, o kullanmış olmasın?

24 OCAK VE ULUSLARARASI BAĞLANTILAR

TÜSİAD'ın ortaya attığı yeni çözüm önerileri iyice araştırıldığında şu sonuç ortaya çıkıyor. Bu yeni model aslında 24 Ocak felsefesinin öz biçimidir. Çünkü döne dolaşa söylediği şey budur. Sosyal politikalar terkedilmeli, kamu harcamaları kısılmalı ve kaynaklar özel sektörün denetimine doğrudan verilmelidir. Bunun işçi sınıfı ve emekçi halk açısından anlamı, çözüm olarak 'kemer sıkma' politikasının önerildiğidir. Evet tekelci sermaye, bunca yıldan sonra yine de aynı şarkıyı söylüyor, siyasi sonuçlarına değinmeden ''ücret üzerindeki baskı sosyal harcamalardaki kısıtlamalar son yıllarda gevşetilmiştir, tekrar sıkılmalıdır'' denmek istiyor,

Yine bu model bu biçimiyle son yirmi yıldır, yoksul ülkelere dayatılmaya çalışılan uluslararası modellerin azcık gelişmiş biçimidir. Acaba dünya finans sisteminde ne tür değişiklikler olmuştur da, yaygın bir biçimde hem de sadece yoksul ülkelerde değil, dünya çapında 'devletin geri çekilmesi ve kaynakları özel sermayenin denetlemesi' politikası uygulanmaya başlamıştır. Bu sorunun yanıtı uluslararası tekellerdedir. Dünya ve ülke tekelleri gelişme aşamalarında devletsiz yaşayamadılar. Tekel demek, devlet desteği demekti. Ama artık tekellerin gücü öyle bir noktaya geldi ki, tekeller güçlü dönemlerine girdiler. Devletin ekonomideki varlığı artık eskisi gibi gerekli değildir, tekeller arası piyasa kendi ekonomik dengelerini oluşturabilecek düzeydedir. Tekeller arası piyasa, plansızlık anlamına gelmez. Tersine tekellerin dünya çapındaki iç örgütlenmeleri yetkin bir kapitalist planlamayı gerektirir. Bu durum, dünya çapındaki özelleştirme ve devleti geriletme dalgasının temel nedenidir. Yoksul ülkelerin yabancı sermaye ihtiyacı, dış borç çıkmazı ve özelleştirme çabaları, yoksul ülke kamu kuruluşlarının uluslarüstü şirketlere satılması olgusunu doğurmuştur.

Türkiye'deki gelişmeleri de IMF, Dünya Bankası önerileri ve ABD kaynaklı Baker ve Brady planları çerçevesinde görmek gerekir. Türk sermayesi de dünya çapındaki gelişmelere paralel olarak hem uluslarüstü sermaye ile entegre olmak istiyor, hem de kaynakları devlet elinden almak. Ama bir sorunu var, devlet eliyle ne derece tekelleşmiş olsa da, yaşadığı bunalımlar ve yapısındaki çarpıklıklar (dışa bağımlılık, ülke içinde gerici sınıflarla ilişkiler, artık değerden rantiyelere kaptırılan paylar) devlet kontrolünün azaltılmasının ve özelleştirmelerin bir çırpıda gerçekleşmesini engelliyor.

YENİ TALEPLER VE BURJUVA SİYASETİ

Adı geçen raporda, sermayenin yeni taleplerinin nasıl bir siyasi yapı gerektirdiğine dair hiçbir ipucu yok. Demokrasi ile bağlantılarından söz etmiyorlar. Böylesi taleplerden çıkarılabilecek tek sonuç vardır; bu programın öngördüğü ortam burjuva demokrasisinin akrabası bile değildir. Bu talepler ancak baskıcı (açık askeri bir baskı) bir yönetimle olasıdır. Oysa, biliyoruz ki tekelci sermayenin bir de Avrupa Topluluğu rüyası vardır. Taleplerini sivil bir tarzda yürütürse, son yıllarda olduğu gibi muhalefet ayaklanacaktır. Askeri çözümler ise AT rüyasını zedeleyeceği gibi, 10 yıl öncesinin toplumsal tabanını da bulamayacaktır. Geniş tabanlı güçlü bir iktidar (halkı oyalayabilen anlamında) çözümü ise taleplerin tümünü değilse bile çoğunu yerine getirme şansı verir gözüktüğünden güçlü bir seçenektir.

Bugünkü ANAP hükümeti ise böylesi bir destekten yoksundur. ANAP ile temsil ettiği sınıf arasında çıkan yüzeysel sorunlarda durumu biraz güçleştirmiştir. Yine de, açıkça söylenebilir ki tekelci sermayenin yeni programını en iyi uygulayabilecek burjuva siyaseti '1983 yılının ANAP'ıdır. Nitekim ANAP içinde 1983 felsefesini arama çabaları başlamıştır. Sermayenin sevgili çocuğu Özal ise artık bireysel olarak da yıpranmıştır. Geçmiş hizmetlerine karşılık Cumhurbaşkanlığı koltuğuna sığınacağı epey kesinlik kazanmıştır. Şu sıralar burjuva siyaset düzlemi oynaktır ve kısa gelecekte bazı değişiklikler beklenmelidir. 1983'ünün ANAP'ı dışında, ANAP/DYP ve SHP/DSP birleşmeleri de gündeme gelebilir. Sermaye eşeğini sağlam kazığa bağlamayı unutmayacaktır. Bir yandan Demirel ısındırılırken, diğer yandan halkın olası bir sol sapmasına karşılık Baykal hazırlanmaktadır. Sosyal demokrat partiler de 'sosyal piyasa' ve 'piyasa demokrasisi' gibi kavramlarla sorun yaratmayacaklarını gösterdiler.

Böylesi gelişmeleri öngörmek olanaksız ve gereksizdir. Ama biz biliyoruz ki, yeni siyasi gelişmeler, tekelci sermayenin ve onun uluslararası bağlantılarının isteği olan programı uygulamaya çalışacak güçlü bir hükümet arayışı en temel belirleyen olacaktır. Sermaye açısından, siyasi planda çıkan çelişkiler 'herhangi bir şirketini' daha iyi yönetmek için talip olan müdürler arasındaki çelişkiden daha fazla derin değildir. Türkiye'nin yoksul ve emekçi halkına, olası gelişmelere karşı, birden çok paket sunulacaktır, paketlerin hepsinin içinde aynı marka (ama değişik) oyuncaklar vardır. Sandık başında bunlardan birini seçmesi gerekecektir.

Halkın bu oyunu bozması siyasi arenada bir figüran olmaktan çıkıp kendi çıkarları doğrultusunda bağımsız tavrını geliştirebilmesiyle mümkün. Ve tarihin bize kanıtladığı gibi işçi sınıfının ve halkın bir nesne olmaktan çıkarak özne haline gelmesinin yolu mücadelesini merkezi bir şekilde yürütebileceği örgütlenmenin yaratılmasından geçiyor.

T.Maden İş Orta Anadolu Şube Kongresi yapıldı

"Şimdi laf yok, çalışma var"

Türkiye Maden işçileri Sendikası Orta Anadolu Şube Kongresi yapıldı. 158 delegeden 143'ünün katıldığı kongre oldukça sakin geçti. Sakin olmasının nedenini işçiler daha önce yapılan delege seçimininin 1000 farkla yönetime muhalefet edenlerin almış olmasına bağladılar. ''Şimdi laf yok çalışma var'' diyen delegeler, 1980 öncesi eski Ülkü Ocakları Başkanı Nurettin Akçul başkanlığındaki yönetimi ezici bir farkla yenilgiye uğrattılar.

Kongre Divan Başkanlığı'nı T.Maden-İş Genel Başkan Vekili ve 1980 öncesi Sendika Başkanlığı yapan ve Nurettin Akçul'u destekleyen Kazım Kasımoğlu yaptı.

Söz alan delegeler en ağır koşullarda çalıştıklarını, ama sendikanın işçilerin haklarını arama ve almada hiçbir şey yapmadığını belirttiler. Her an ölümle burun buruna çalışan maden işçilerinin haklarını savunacak bir yönetim istediklerini, kendilerinin de söz hakkının olması gerektiğini belirttiler. İşçilerin kazandırdıklarıyla yapılan YÜZME HAVUZU'ndan niçin işçilerin yararlandırılmadığını sordular. Bu konuda Şube Başkanı Akçul'un kendilerine ''Her şeyiniz tamam, şimdi havuz mu istiyorsunuz'' diyerek terslediğini belirterek, yararlanmaları için yeterli şeyin ''havuzun bizim ürettiğimiz değerlerle yapılmış olması'' olduğunu belirttiler.

İşçilerin başkan adayı Hasan Dündar yaptığı konuşmada 1980 öncesi ve bugünkü ekonomik durum üzerinde durdu. İşçilerin yoksullaştığını belirten Dündar, 12 Eylül'le gelen sendikal yasalardaki değişikliklerin işçilerin aleyhine olduğunu belirtti. Sözleşmelerde işçilerin söz sahibi olmaktan uzaklaştırıldığını belirten Dündar, Bolu'da çalışan arkadaşlarının sorunlarıyla da ilgilenmenin gerektiğini belirtti.

Sendika Şube Başkanı'nın kongreye bile gelmediği, sadece seçimlere gelerek yaratmaya çalıştıkları kargaşaya işçiler ''kaybettiniz, bari dürüst davranın'' yanıtını verdiler. Seçimler sonucunda Hasan Dündar Şube Başkanlığı'na, M.Ali Gider Başkan Vekilliği'ne, Nuri Akkuş Şb. Sekreterliği'ne, Nurettin Kudu Mali Sekreterliğe ve İrfar Erdoğan Teşkilatlanma Sekreterliği'ne 126 oyla seçildi.

Şimdi işçilerin eğitim, örgütlenme ve haklarının alınması, korunması için programlı çalışmanın içine gireceklerini belirten yöneticiler, ''İşçi arkadaşlarımızın gücüne güveniyoruz'' dediler.

Yüreği büyük, gözleri çocuk, bir küçük adam. 13 yaşını çekiç sesleriyle yoğurmuş.

Sigortasız, boğaztokluğuna çalışacak

Çırak aranıyo[r]

- *Ülkemizde çoğunlukla sigortasız, düşük ücretle, kacak çalıştırılan çırakların sayısı 5 milyonu geçiyor.*
- *Yaşları 7-8'e dek inen çırakl[ar] ucuz işgücü kaynağı olarak kullanılıyor ve sömürüyü en [...] biçimiyle yaşıyorlar.*

Ülkemizde küçük sanayinin ve hizmetlerin belkemiği olan çıraklar, sigortasız, sendikasız ve kaçak olarak çalıştırılıyorlar. Resmî kayıtlarda bir kaç yüzbin gözüken çırakların gerçek sayısı 5 milyon civarında. Haftada 60-70 saat çalışan çırakların ücreti asgarî ücretin altında. Üstelik hiçbir sosyal hakları da yok. ILO'nun belirlediği 15 yaş sınırı, ülkemiz iş yasalarında da mevcut. Oysa gerçekte ki yaş ortalaması 11-12. Yaz aylarında bu oran 7-8'e kadar iniyor. İlköğretimin 5 yıl olması ve ilkokuldan sonra hemen çalışmaya başlanması yaş ortalamasını etkileyen faktörlerden biri. Çağdaş teknolojiye uygun, gelişen yeniliklerle sürekli olarak beslenen, ekonomi için vazgeçilmez önem taşıyan kalifiye işgücünün yaratıldığı, kuramsal ve teknik bir eğitim sistemi olarak işlemesi gereken çıraklık, ülkemizde çocuk işgücünün azgın sömürüsü olarak kullanılıyor.

Çırakları çıraklardan öğrenmek için gittiğimiz Bayrampaşa'da, yan yana küçük atölyelerden oluşan bir sokağın başında indik minibüsten. Zaten dar ve delik deşik sokağın allak bullak trafiğini, bir de daracık atölyelerden dışarı taşan tamir bekleyen otolar engelliyor. İhtiyar duruşlu küçük çocukların karınca misali arabaların kah altında, kah içindeki görünümleri, kasvetli sokağı adeta neşelendiriyor. Bakımsız tek tip is karası binaların birine, patronun terslemesini göze alarak giriyoruz.

Burası bir egzos tamirhanesi. Önündeki parçayı kaynak yapan çocukla görüşebilmek için, merdivenle çıkılan camlı bölmede oturan işyerinden izin aldık önce. Bülent patronu izin verince işini bırakıp yanımıza geliyor. ''13 yaşındayım'' deyince şaşırıyoruz. Çok daha küçük gösteriyor. Ama ''hoşgeldiniz'' deyip elimizi sıkarken yalanlıyor sanki bizi. Öyle güçlü öyle sevecen sarılıyor ki ellerimize...

''Derslerim pek iyi değildi. Orta 1'den ayrıldım. Daha önce ayakkabıcılık yaptım. 2 ay önce babam beni buraya getirdi. Burada her şeyi öğrenip egzos ustası olacağım'' diyor.

Sigortasız çalıştığı bu egzos tamirhanesinde ayda 50 bin lira alıyor. Bir çok yaşıtı gibi o da sendika sözcüğüne yabancı. Şimdiye kadar sendika

diye bir şey duymamış. Sabah 8'den akşam 7'lere kadar uzanan çalışmadan sonraki 1 saatini genellikle top oynamaya ayırıyor. Bunu söylerken pek keyifli. Akşam yapacağı maçın hayalinde belki de. Arada bir yanakları kızararak göz ucuyla ustasına bakıp ''halimden memnunum'' diyor. Çalışıp da usta olmak isteyenlere çıraklığı öneriyor.

Bülent'in işyerinden ayrılıp yan sokaktaki soba parçası imalathanesine giriyoruz. İnsanı kapıdan 5-6 makinenin gürültüsü karşılıyor. Yürürken kumdaymışız hissi uyandıran talaşlara basarak patronu arıyoruz. Bu arada beyaz bir aydınlık ve sıcaklık yayan floresanlara da alışıyor gözümüz. İşveren isteğimizi biraz şaşkınlıkla karşılıyor. Söyleyemeyip yuttuğu sözcükler arasından ''ben dururken onlarla ne konuşulurmuş ki''lerinden olduğunu hissediyoruz. 3 çırak çalışıyor burada. Önce 17 yaşındaki Burhan'la sohbet ediyoruz. ''Arkadaşlarımın bir çoğu gibi ben de ilkokul bittikten sonra çalışmaya başladım. 4 yıldır budarayım. Okumak istedim. Derslerim de iyiydi ama vazgeçirdiler. Şimdi fırsatım olsa okuyup lise öğretmeni olmak isterdim'' diyor Burhan Alpsolay.

Burhan diğerlerine göre daha şanslı. Sigortalı. Ayda 220 bin lira alıyor. Sendikanın, işçilerin hakkını arayan bir kurum olduğunu söylüyor.

Sabah 8'de başlayıp akşam 6'ya 6.5'a dek süren çalışmadan kendisine pek vakit ayıram[adığın]dan yakınıyor. ''Ancak hafta sonları sinem[aya gi]debiliyorum. Bazı akşamlarda arkadaşla[rla top] oynuyoruz'' diyor.

Top oynamak hepsinin ortak tutkusu.

Makinanın savurduğu çapaklardan kor[unmak] için gözlerini kısarak işine devam ediyor. [...]dan da kendini avuturcasına ''okuyanların [...]lini görüyorum. İşimden memnunum'' d[iyor].

Yüzündeki sıcacık gülümsemesiyle, öğ[retmen]liğe çok yakışacağını düşünerek karşısında[ki ma]kinada çalışan Ayhan'a yöneliyoruz.

Çalışmaya 15 yaşında başlayan Ayh[an ...] yıldır çalışıyor. Sanat okulunu bitirmiş a[ma üni]versiteyi kazanamamış. ''Ne yapayım'' [...] ''nasılsa mesleğim var, işçiyim''. Sigorta[lı çalış]tığı işinden haftada 57 bin 500 lira alı[yor].

''Peki ya sendika?'' diyoruz, ''nasıl ya[...]ye sorarken bir an bırakıyor işini. An[...] ''Ne bileyim. Hiç düşünmedim bunları [...] kadar'' diyor 4 kardeşler. Babaları hasta[lıktan] ötürü çalışamıyor. Evin geçimini 3 erkek [...] sağlıyor.

Tam çıkmak üzereyken patron Bilal'i [...]yor. İşveren ''sigortası var. Ayda 200 b[in ...]yorum'' diyor. Bilal hafif tebessümle ba[...]yor. 18 yaşındaki Bilal Açıkgöz Gazi Ün[iversite]si ikinci sınıf öğrencisi. Her yaz çalışıyo[r ...] annesi dışında ailede herkes çalışıyor. [...]

Bilal'le daha fazla konuşmak zor. İşvere[nin ...]rı ilgisi engelliyor bunu. Dışarı çıktığımız[da ...]mizden geliyor işveren. ''Çocuklarımın [...] da neler düşündüğünü bilmek isterdim'' [...] diyor, gözlüklerinin üzerinden bakarak. [...] hakkında konuşmadığımızı, Bilal'e konu[...]mızdan farklı olmadığını söylüyoruz. [...]yor. Ama bundan pek hoşlanmadı gibi [...]ze.

Bu kez bir oto tamir atölyesindeyiz. Pat[ron ...] güven duymadı besbelli. ''Siz şimdi tut[...]rü yalan yanlış yazarsınız hakkımda'' d[iyor ...]sim çekmemizi de istemiyor. Sabırla an[latıyoruz] ne yapmak istediğimizi. Ne evet diyor, [ne ...] bu kez. Bir arabanın başında çalışan A[yhan ve] Sebahattin'e yanaşıyoruz. Sebahattin'in [...] -ikisinin ustası- aynı araba üzerinde ça[lışıyor].

Ayhan Okur 13 yaşında. Yağ lekeleri [...] yüzünde 2 yeşil benek gibi duran gözleri[ni ...]tırarak ''sendika mı? ne olduğunu bilm[iyorum''] diyor. Ayhan, Kesin olarak bildii. 1 ay ö[nce gel]diği oto tamir atölyesinde sigortasız ve [haftada] 25 bin liraya çalışıyor.

Ayhan 13 yaşına 3 meslek sığdırmış. D[aha önce] konfeksiyon atölyesinde ve elektrikçide [...] Şimdiki durağı, bu oto tamirhanesi. Bura[da uzun] süre çalışıp usta olmaya kararlı. Bunu s[öylerken] arada bir yanına gelen ustasına göz uc[uyla ba]kıyor.

''3 kardeşiz. Babam sıvacılık yapıyor. [...] bitirdikten sonra okumadım. Para kazan[mamız la]zım'' diyor. ''Okumadım derken gözle[ri ...]rıyor. Okumak ister miydin? dediğimiz[de evet] anlamında başını sallıyor. Ardından [...] ''Okuyup öğretmen olmak isterdim. Ço[cuklara] ders vermek çok güzel olmalı.''

Önünde duran arabanın çürümüş yerle[rini gös]tererek yaptığı işleri anlatıyor. ''Takımlar[ı ...]rum, çürükleri onarıyorum... Kazandığ[ım para]yı aileme veriyorum.''

Ya oyun? Yok, Ayhan için oyun oyna[yacak za]man yok. 13 yaşında bir küçük adam, [göz]leri onu ele veriyor. En çok ne yapmak [istersin] dediğimizde gözlerindeki parıltıyla cevap [veriyor] önce. Dilinin ucuna geliveren sırrını [...] ''Top oynamak isterdim''.

Sebahattin Acar'da 13 yaşında. Abi[si ...]dayken konuşmaktan rahatsız. Çünkü s[or]muz sorulara O'nun yerine abisi cevap [verme]ye çalışıyor. Sebahattin'in söyledikleri[ni be]ğenmeyince de müdahale ediyor.

1 senedir çalışıyor. Yalnızca 5'e kadar o[kumuş]. ''Daha fazla okuyamadım'' diyor. ''N[eden?''] Susuyor. ''Kafası çalışmıyor da ondan'' [diyor abi]si. Sıkılganlığın yerini öfkeye bırakıyor [...] gerçek nedeni söylememekte direniyor. [...]

''Polis olmak isterdim'' diyor. ''Neden?'' [...] Abisi atılıyor yine ''iç asayişi sağlamak [...]yor. Duymazlıktan gelip tekrarlıyoruz [...] ''Unuttum'' derken öfkesi iyice büyümü[ş ...] ate varan çalışmasından fırsat buldukça [...]nuyor. ''Örneğin?'' diyoruz. ''Kendi ba[şıma ge]ziyorum, dolaşıyorum'' diyor. Kaç para [aldığını] sorduğumuzda tedirginliği iyice artıyor. [...] da 30 bin lira. Ama hepsini babama veri[yorum''. ...] Sigortası yok. Sendikayı o da hiç duy[mamış].

Bayrampaşa'nın ortaçağ havasında[ki sokağın]dan ayrılıp geldiğimiz yoldan geri dönü[yoruz ...] kamızdan, güçsüz kolların yarattığı çe[kiç ses]leri yükseliyor. Bindiğimiz minibüsün kor[na ve mo]tor gürültüsü dahi bastıramıyor bu sesle[ri ...] yavaş yavaş geride kalıyor ve duyulmaz [...]

Ek zam canlılığı

Baştarafı 1. Sayfada

...akineleri ile gazete binaları önünc ...'' yazma, alkışlı protesto eylemleri ... izledi. Eylemlerini ''sempatik ...'' olarak niteleyen sendika yönetici... işyerlerinde ek zam alana kadar sür...rini bildiriyorlar. Güneş Gazetesi iş... zam talebini kabul etti.

...emekçilerinin eylemi Cumhuriyet, Hürriyet, Güneş Gazetesi ile Anka ...lu Ajansı çalışanlarını kapsıyor. Tü...teciler Sendikası tarafından yapılan ...da çalışmamak, fazla mesainin iste...olması, bayram, tatil ve hafta tatil...apılan çalışmaların belgelenmesi, ön...lirlenmesi, ücretli izin hakkının kul..., yasalarca tanınan hakların eksik...anması gibi talepleri olduğu belirtildi.

...'de kurulu bunun Nasaş ek zam ey...n yaşandığı işyerlerinden bir diğeri, ...tal üyesi olan Nasaş'taki 432 işçinin ...talaması 200 bin lira.

...bırakmayla başlayan ek zam eylem...yemek boykotuyla devam ederken bu ...r kamuoyunun gözlerinden uzak tutulmaya çalışılıyor. Personel Müdür Lütfi Kırkayak'ın sözleri bu konuda ipuçları da veriyor: ''Fabrikamızda bugüne kadar yaşanan gelişmeler, diğer fabrikalara oranla çok daha sessiz ve yumuşak geçti. Türk Metal'le diyaloğumuz iyi...''

Kırkayak'ın bir yandan ek zam konusunun bir hak olarak öne sürülemeyeceğini toplusözleşmede belirlenmiş olanın dışında bir ödemenin mümkün olmadığını söylerken diğer yandan ek zam talebinde bulunan Türk Metal'le diyaloglarının iyi olduğunu belirtmesi halyi ilginç.

Nasaş'taki gelişmeler üzerine konuştuğumuz işyeri temsilcileri Mehmet Kaya, Muzaffer Güney ve Efrail Ocaklı şunları söylediler:

''Ek zam talebimize ilişkin Türk Metal'in aldığı kararlar doğrultusunda gerçekleşen eylemler Gebze Şubesi'ne bağlı tüm işyerlerini kapsıyor. Eylemler ek zam alınıncaya kadar sürecek. Şu an için oluşmuş bir rakam yok. Enflasyon karşısında eriyen ücretlerimizin makul bir düzeye çıkarılmasını istiyoruz.''

Yine Tür Metal'e bağlı SİMKO'da, 800 işçi ek zam taleplerinde başarıya ulaşmak için yemek boykotu eylemlerine süreklilik kazandırdılar. Türk Metal Gebze Şubesi'ne bağlı 40 işyerinde, 15.000 işçi ek zam talebi nedeniyle yemek boykotunda. Emperyalist tekellerin ucuz işgücü pazarı olan ülkemizde alman tekeli SIEMENS'in bir kuruluşu olan işyerinde sömürünün katmerlisini yaşayan işçiler, ''Açız açıktayız, kaybedecek neyimiz var ki?'' diyordu. Çünkü ortalama ücretleri 225.000 lira.

Öz Gıda-İş'e bağlı Uzay Gıda ile Ülker Gıda Sanayiinin Ankara ve İstanbul fabrikalarıyla buraya bağlı Birlik Pazarlama işçilerinin ek zam istekleri ise kabul edildi. Uzay Gıda'da 200 işçiye 2 maaş tutarında toptan ödeme yapılırken Ülker Gıda ve Birlik Pazarlama'da toplam 4 bin işçiye 250 bin liralık net ödeme yapıldı. Bu arada Uzay Gıda'nın işvereninin Türkiye Gıda Sanayii İşverenler Sendikası'ndan istifa ettiği öğrenildi.

Cumhurbaşkanlığı seçimleri

Baştarafı 3. Sayfada

...anlığına asılması, Türkiye'nin gerçe...ğımsız kılınması değil, bu yeri serma...uslararası pazarla bütünleşmesi doğ...da yeniden yapılanmasını ifade eden ...ECD, Dünya Bankası'nın direktiflerine getirilmesinde dayanak noktası görmesindendir.

...lamda % 21 oy oranına sahip olma...n geçtikçe bu oranın düşmesinin de ...n önemi yoktur. Oy tabanını kaybet...mperyalizmle ilişkilerin sıçratılması ...n daha rahat manevra imkanı hazır..., pervasızca hareket etmesini sağla...r. Çünkü Özal'ın arkasında uluslara...ns kuruluşları vardır. Ve Emperya...stemle inin eksiksiz yerine getirilmesi ... Birçok ülke tarafından kovulan, ...cu darbe organizatörü, tescilli CIA ...bromowitz'in bu dönemde Türkiye ...yükelçisi olarak atanması tesadüfi de... Sermaye grupları arasında ilişkilerin ...nmesi, tıkanılan noktalarda bu nok...mak, dengeleri kurmak için ''elçilik'' ...i yaparak Abramowitz devreye gire...

...hurbaşkanlığı seçimi öncesinde siyasi ...madaki hareketlenme, yüzeysel olarak ... tartışmalarda kalmaktadır. Egemen ...n temsil yetkisini kaybedenlerle kaza...arasında süre gelmiş böylesi seçimlerde önemli olan, emperyalizmin istemleri doğrultusunda ülkede yapılanmaları belirlemektir. Bu süreçte halkın hiçbir idari belirleyiciliği ve denetimi yoktur. Sandık başı demokrasisiyle olay şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Demirel'in, İnönü'nün, Özal'ın cumhurbaşkanlığı seçimleri için yapay gündemler belirlemeleri, halkın kafasını karıştırma, halkın devredışı bırakılmasının farklı bir ifadesidir. Ve seçimler döneminde yaratılan hırgürle, Özal, Uluslararası sermayenin istemlerini kayıtsız şartsız uygulayacak kanun ve kararnameler çıkarmasında yeni zeminler yakalayacaktır. Halkın seyirci kaldığı ve kulislerle kapalı kapılar ardında generali, işvereni, parlamenteriyle kayıkçı dövüşü sonuçlandırılacaktır. Egemen sınıflar açısından, temsil yetkisinde nihai karar noktalarından biri olan cumhurbaşkanlığının belirlenmesi, bu sözcüğü en iyi gerçekleştirebilenin seçimi anlamında önemlidir. Özal bugüne kadar yapıp ettiği ve edeceğiyle bu sözcülüğü yapacak en avantajlı durumdaki kişidir.

Bundan dolayı önemli olan, özelde işçi sınıfının, genelde halk kitlelerinin kendi geleceklerini belirlemeden izleyen, araştıran, tartışan, öğrenen, öğreten tarzda ilişkiler kurabilmesi, gelişmeleri değerlendirebilmesidir. İşçi sınıfının ve emekçi halkın kendi deneyimleri, birikimleri, tecrübeleri ve kendi özgüçleriyle yaratacakları önemlidir.

Köşe dönme,

Baştarafı 4. Sayfada

...nızın kararlılığı böze örnek oldu.

.../1990 sözleşmesi başlarken sendikaya ...tiyeden 6 işçinin görüşmelere katılma...dik. Bizleri kabul etmedikleri gibi İş...ndika Temsilcilerini bile reddettiler. So...hiçbir iş güvenliği olmayan, işçi sağlı...österiş olarak ele alındığı ücretlerde bi...l ilk altı ay % 50, ikinci altı ay % 15 ...ci yıl (1990 sonuna kadar) % 60 ücret ... kabul eden sözleşme çıktı.

...a çalışma ücreti ancak % 50 artımlı ka...ilmiş. Büyük çoğunluğumuzun günde ...0 saat çalışmak zorunda kaldığımız iş...e elimize geçen 300 bin liranın onbin al... otuz bin üstünde aylık ücret alıyoruz. ...la ödenecek 3 ikramiyenin ancak 15 ...ü verildi. Soran olursa kendini kapı...ünde buluyor. Sözleşmede ''İşveren üc...arasında değerlendirmeyi sendikaya da...dan yapabileceği'' kaydı bile konulmuş. ...nin veya sendikanın ''GÖZÜNE TAKI...'' işçiler kolundan tutulup atılıyor.

...tiyelerde emekli subaylar (albaylar da ...e astsubaylar çeşitli görevlere alındı. ..., barajları, köprüleri ve kat kat yükselen güzelim binaları bizler yapıyoruz. Ama sömürülmeye, soyulmaya karşı çıktığımızda, insanca yaşamak istediğimizde, iş güvenliği istediğinizde karşımıza bu asker eskilerinin kurduğu (İşveren STFA-IGL adına) tuzak ve saldırılara çarpıyoruz.

Herkese aynı ilacı yazan, yaptığı en iyi işin hastaneye sevk yazan anlaşmalı doktorun insafına terkedilen işçiler, sendikadan da umudu kesti. Çünkü Yol-İş 5 No'lu Şube Kongresi için yapılan delege seçimlerinde sendika yöneticilerinin adayları bir yığın oyunlar sonucu kazanmış gösterildi. Ve kongrede tabii ki sonuç değişmedi. Eğer o büyük direniş işyeri komitelerini yaratarak sonuçlanmış olsaydı, bizlere sendika kongrelerinden sözleşmelerimize kadar müdahale etme gücünü doğurabilirdi. Şimdi görev bunu yaratmak. Ama bunun çok güç olduğunu biliyoruz. Ama bunu yapmazsak gidiş değişmeyecek. Yaparsak burada, buradan sonra gideceğimiz işyerlerine kazandığımız bilgileri taşıyabileceğiz. Deneylerimizle daha kalıcı haklar elde etmek mücadelelerine girebileceğiz.

IGL-STFA ŞANTİYELERİNDEN BİR GRUP İŞÇİ

ithalatla gelen

Baştarafı 2. Sayfada

... çıkartmak yönünde aldığı kararlar ...n acelesini kanıtlıyor. Bakanlar Kuru...n çıkarttığı bir kararla yabancıların his...edi alma serbestliğini ilan eden Özal, ...eri anonim şirket haline dönüştürerek, ...arda KİT hisse senetlerinin satılmasının ...u açıyor. Bunun sonucunda, isteyen ya...ar gelip istediği KİT'in hisse senedini ...dan toplayacak. Halkın malı olan KİT'...abancı sermayeye satılacak.

...llanda peynirinden, Siemens'in elektro...ünlerine, Amerikan arabalarından Ja...bilgisayarlarına Brezilya muzlarından ...ız şampanyalarına kadar çeşitli ithal ...rının Türkiye pazarlarını işgal etmesini ... ucuzluk olacak demeçleriyle yutturma...lışıyorlar. Gümrük oranlarının düşürül...in, enflasyonu ve fiyatları düşüreceğini ...ediyorlar. Oysa, durum bunun tam ter... 9 Ağustos kararlarından hemen sonra, ...ik ürünlerinin fiyatlarını artırırken, oto...l üreticileri ucuzluk olmayacağını belir...ardı. Öğretim görevlilerinden, elektro...ihaz fabrikatörlerine kadar ve her gün ...lığımız zamlarla gördüğümüz gibi, ...zluk sağlanacak'' sözleri Özal'ın bir ma...r.

...kelleşmenin daha da artmasıyla birlikte ...ar daha da yoğunlaşacaktır. Bazı fabri...n iflas etmesi, bazılarının kapasitesini daraltması, üretim yerine ithalata yönelinmesi işten çıkartmaları daha da arttıracaktır.

Osmanlı'nın kapitülasyonlarını da geçen IMF, Dünya Bankası, OECD gibi emperyalizmin temsilcisi niteliğindeki kuruluşların dayatmalarıyla, hayat her geçen gün işçi sınıfı ve emekçi halk açısından daha da dayanılmaz hale gelmektedir. Bu dayatmaların amacı Türkiye'den sağlanan sömürünün daha da artması, bu sömürünün önündeki bütün engellerin kalkmasıdır. Yani Türkiye'nin tam anlamıyla bir açık pazar olması, dünya kapitalist sistemiyle tam bir bütünleşmesidir.

Durum buyken, çözüm kapitalizm içinde aranamaz. Aransa da bulunmaz. Bu noktada, bize düşen görev hayatın hangi alanında bulunuyorsak, o alanda emperyalizmin Türkiye'ye dayattığı programın yansımalarına karşı çıkmak, o alandaki uzantılarını boşa çıkartmaktır. Ama, bu yapılırken mücadelenin bir bütün olarak yönlendirileceği odaklaşmanın yaratılması da hiçbir zaman gözden kaçırılmamalıdır. Bulunduğumuz alanın özgül koşullarıyla, ülke genelindeki mücadelenin kopmaz bir biçimde bağlılığı her an akılda tutulmalıdır.

Türkiye'nin emperyalist sömürüden kurtulması, işçi sınıfının ve emekçi halkın kendi yarattıkları değerleri kendisinin kullanması yolundaki dönüşümü böyle bir süreçle gerçekleşebilir.

Güçlü değil

Baştarafı Sf. 3'de

''Kuşkusuz güçlü bir sendikanın temel sorunu birlik sorunudur. Sendikal birlik, günümüzün temel hedefi olmalı, başa alınmalı'' diyerek birlik sorununa karşı ne kadar ''duyarlı'' olduklarını sergilerken, birliğin ilkeleri konusunda, nasıl bir mücadele ve örgütlenme anlayışı çerçevesinde birleşileceği hakkında bir şeyler söylemeyi gereksiz görmektedir.

Birliğin nasıl sağlanacağı ise, veciz bir ifadeyle anlatılıyor: ''Birlik birleşmekten geçer''. Birliğin şekilsel bir olay olarak anlaşıldığı, mücadele içinden doğan ilkeli bir birliğin karşısına birkaç yöneticinin masa başı kararlarla tabelaları teke indirmesinin sendikal birlik diye yutturulmaya çalışılması kendisini bu sözcüklerle açığa vuruyor.

SENDİKALAR SINIF VE KİTLE ÖRGÜTLERİDİR

Sendikalar, işçi sınıfının kapitalist üretim ilişkilerinden kaynaklanan sorunlarına karşı daha iyi bir yaşam, daha iyi ücret, daha iyi çalışma koşulları gibi haklarını elde etmek ve korumak için mücadele etmek amacıyla bir araya geldikleri örgütlerdir. Bu yönüyle sendikalar, işçi sınıfının en geniş yığınlarının ekonomik-demokratik mücadelesinin yönlendirildiği ve bu yönlendirmenin işçi sınıfının genel mücadelesiyle ilişkilendirildiği, ona tabi olarak ele alındığı yapılardır. İşçi sınıfının yığınsal bir şekilde ve sınıf bakış açısıyla örgütlenebilmesi, doğru bir mücadele çizgisi izleyebilmesi, ancak işçi sınıfı biliminin kılavuzluğuyla mümkün olabilir.

İşçi sınıfının kapitalist sömürü düzeniyle olan ilişkisini ekonomik-demokratik mücadele ekseninde örgütleyen sendikaların en temel özelliklerinden birisi de sınıf ve kitle örgütü olmalarında yatar. Sendikalar verdikleri mücadelede başarılı olabilmek için din, dil, ırk, cinsiyet, inanç, mezhep, siyasi kanaat farkı gözetmeden işçi sınıfının bütün unsurlarını kapsamayı hedefler. Bu yönüyle sendikalar kitle örgütleridir. Sendikaların sınıf örgütü olma niteliği ise bünyesinde topladığı işçilere kendi sınıf bilinçlerini aktarmasından, olaylara, ilişkilere, sorunlara bakışının işçi sınıfı bilimi doğrultusunda olmasından kaynaklanır.

Eğer sendikaların sınıf örgütü olma niteliği, sınıf biliminin kılavuzluğunda hareket etmesi, gerekliliği gözardı edilip sadece kitlesel yönü, nicelik yönü ön plana çıkartılırsa, işçi sınıfının elinde bir silah olması gereken sendikal örgütlenmeler sınıf uzlaşmacı, sarı bir anlayışla işverenlerin ve devletin işçi sınıfını kontrol altında tuttukları örgütlenmeler haline dönüşürler.

BİRLİK MÜCADELE İÇİNDE VE SINIF TEMELİNDE YÜKSELİR

Böylesi bir örgütlenme bütün işçileri kapsasa bile sendikal birlik sağlanmış olmaz. Olsa olsa işçi sınıfının mücadelesinin önünde bir engel olan ''güçlü'' bir devlet sendikası olur. Bugün işçi sınıfının birliğinin sağlanması sorunu, sınıfın devrimci sendikal örgütlenmesinin yaratılması sorunudur. Sınıf ve kitle sendikası ilkeleri temelinde yükselecek böylesi bir sendikal örgütlenme bugünden yarına sağlanabilecek bir şey değildir. Yani, işçi sınıfının birliği, sınıf ve kitle sendikası ilkeleri temelindeki bir mücadelenin içinde doğacaktır. Bu birliğin önünde aşılması gereken en önemli sorunlardan birisi de ilkesizliktir.

Gerçek anlamda bir sendikal birliğin zemini olan devrimci sendikal yapının yaratılması, sınıfın kendi sınıf bilimiyle donandığı, kendisi için sınıf olma niteliğini kazandığı bir süreçle gerçekleşebilir. Bu sürecin temel taşı ise işçilerin sömürüyü direkt olarak yaşadıkları işyerlerinde yaratacakları işyeri komiteleri ve konseyleridir. İşçi sınıfının üretimden kaynaklanan gücünün şekilsiz bir ''birlik'' üzerinde, işverenlerin çıkarları doğrultusunda faaliyet gösterecek ''güçlü''(!) bir sendika değil de sınıf ve kitle sendikası ilkeleri üzerinde yükselen devrimci sendikal yapıda toplanması işyeri komiteleri ve konseyleri örgütlenmeleriyle mümkündür.

Tes-İş: İşçilerin durdurulmayan akışı

Baştarafı 4. Sayfada

larındaki zorluklar gözetilerek çalışmalar yürütülüyor,

İşyeri Komite ve Konsey çalışmaları ile işçileri bilinçlendirmek, yetkinleştirmek, kendisi için sınıf yapmak hedefleniyor. İşçiler kendi sorunları üzerinde düşünen, tartışan, karar alabilen, alınan kararı uygulayabilen, kısacası gerçekten söz ve karar sahibi olarak etkin bir şekilde devreye giren bir yapı, bir işleyiş içine giriyorlar.

Bu anlamda yürütülen çalışmalarla, 1988 yılı içinde ücret saptaması yapılıyor ve bir toplu iş sözleşmesi taslağı hazırlanıyor. 1987 yılı içerisinde Çağlayan Elektrik Şubesi işçilerinin tüketim kooperatifi kurma çalışmalarını, 1988 yılında Kadıköy Elektrik Şebekesi işçilerinin kooperatif kurma çabaları izliyor ve genel merkezin engellemelerine rağmen gerçekleştiriliyor.

Yine aynı yıl içinde Olağanüstü Genel Kurul'a, ''aidatların artırılması ve tüzük değişikliği'' ile ilgili önergeler veriliyor.

İşyeri komiteleri işçilerin somut sorunlarından hareketle, mücadele ile içiçe eğitim yolunu izliyor. İşçilerin kira, ev bulma, yerleştirme, sağlık, çocukların okul ve eğitim sorunları, çanta, kitap, yakacak sorunu gibi daha bir dizi güncel ve bireysel sorunlardan genel sorunlara kadar müdahale ediyor. Somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bireysel ve güncelden genele doğru bir mücadele, eğitim ve örgütlenme çizgisi izleniyor.

DELEGE SEÇİMLERİ VE GENEL KURULA BAKIŞ

İşyeri komiteleri, delege seçimlerini ve genel kurulları belirlenen hedefe ulaşmak için, sınıfın sendikal birliğini yaratmak için gerekli ara aşamalar olarak değerlendiriyor. Bu açıdan delege seçimlerinde ve genel kurullarda ilkeler belirleyici oluyor; ''sandalye kaygısı'' gözetilmiyor; en etkin, en yetkin ve başarılı çalışmaları yürütecek kişilerin seçilmesi amaçlanıyor.

Delege seçimleri, genel kurulda izlenmesi gereken yol, alınacak tavır, işçi arkadaşlarına iletecekleri mesaj, yönetime aday belirleme için, genel kurula müdahale etme için yapılan delege tespitleri olarak ele alınıyor. Politikalar, bu politikalara uygun programlar, delegeler ve yönetime adaylar, işçiler (işyeri komiteleri) tarafından belirleniyor. Böylece belirlenen yol, yöntem ve görüşleri genel kurulda en iyi dile getirecek, savunacak kişilerin delege seçilmesi sağlanıyor.

TEK işyerlerinde delege seçimleri, gerçek ve pratik olarak sendikal demokrasinin yaşandığı yerler oluyor. İşçilerin söz ve kararı somut olarak hayata geçiriliyor.

TEK işçileri işyeri komiteleri yapıları ile seçilen kişilerin, alınan kararların uygulanıp-denetlenmesini sağlıyorlar. Sendikal demokrasi sadece seçme-seçilme olayı olarak görülmüyor. Sendikal demokrasi, herhangi bir sorunda işçileri danışılan ''parmak demokrasisi'' olarak da algılamıyor. Tam tersine tüm konularda bizzat işçilerin etkin bir şekilde devreye girerek, politika ve programları belirlediği, tartışmalara katılıp kararlar aldığı, alınan kararları uyguladığı ve denetlediği pratik bir yaşama biçimi olarak hedefliyor.

Delege seçimleri ve genel kurullar, işçi sınıfının sendikal birliğinin yaratılması yolunda bir geçiş yeri olarak değerlendirilince, genel kurullarla sınırlı olmayan bir mücadele ve eğitim, örgütlenme temel alınıyor.

4 MART'TA İŞYERİ KOMİTELERİ İLK ÜRÜNÜNÜ VERMİŞTİ

İşyerlerindeki programlı ve kararlı çalışmalar 4 Mart'taki şube Olağan Genel Kurulu'nda ilk ürününü veriyordu. İşyeri örgütsellikleri, sınıfın sendikal birliğinin yaratılması yolunda geçilen bir durak olarak gördükleri kongrede, başkanlık dışında tüm seçimleri alıyor ve yönetime geliyordu.

Sendika şube başkanlığına seçilen Faruk BÜYÜKKUCAK, emekli sendikacıların yeniden seçilemeyeceğine ilişkin yasadan dolayı, İlçe Seçim Kurulu tarafından görevden alınıyordu. Yerine sınıf ve kitle sendikasını savunanların adayı Oktay İŞLEKER seçiliyordu.

İşte bu genel kurulun sonuçları, 4 Mart'tan 5 Ağustos'a kadar süren (ve belki de daha sürecek olan) binbir türlü gelişmelere yolaçıyordu.

Gelişmeleri ana cümlelerle kısaca özetleyecek olursak;

- Uzlaşmacı-sarı sendikacılar genel kurul sonucundaki gelişmeler üzerine Eminönü İlçe Seçim Kurulu'na itiraz ediyor. Sonuç alınamıyor, bu kez İstanbul 3. İş Mahkemesine başvuruluyor.
- Tes-İş Genel Merkezi ile birlikte Ankara Mahkemelerinden dava açılıyor. Genel Merkez şubeye para göndermemekten türlü baskı ve oyunların içine giriyor. Saldırı ve tezgahların ardı arkası kesilmiyor.
- Ankara 6. İş Mahkemesinden çıkartılan kararla genel kurul bütün sonuçlarıyla iptal ettiriliyor. Genel Merkez yöneticilerinden Mahmut Özonur başkanlığında, işçilere ''ben sizinle muhatap olmam'' diyen heyet, şubeyi teslim almaya geliyor fakat işçiler günlerce sendika binasını işgal ederek sendikayı devretmiyorlar.
- Mahkeme, en kısa zamanda genel kurulu yapmak için bir kayyum atıyor. İşçiler kayyuma sendikayı teslim ediyorlar.
- Sarı-uzlaşmacı sendikacıların oyunları bitmiyor. Bu kez de şube adresini değiştirip, kendi istedikleri yerde ve zamanda ve kendilerinden yana karar verecek İlçe Seçim Kurulu sınırları içinde genel kurulu kendi denetimleri altında yapmak istiyorlar.
- Sendika Genel Merkezi yönetime gelmesini istedikleri kişilerle gizli toplantı yapıyor. İşçilerden habersiz yapılan toplantıda ''genel kurulun ne pahasına olursa olsun alınması isteniyor. Tes-İş bünyesinde ''aşırı anlayışlara güçleri yettiği sürece izin verilmeyeceği'' açıkça söyleniyor. Sendika Genel Merkez yöneticileri ''kendi istedikleri kişiler yönetime gelmezse'', şubeyi kapatma tehditleri savuruyorlar.
- İşçiler ve delegeler arasında ''kafa bulandırma ve delege yaratma'' çalışmaları yapılıyor, işyeri örgütselliği anlayışına karşı oluşturulan karma bir komisyonla, ''güçlü sendikacılık'' anlayışına dayanan genel kurul öncesi çalışmalar yürütülüyor.
- Delegeler arasında yapılacak bir önseçim önerileri getiriliyor bu karma komisyon tarafından. İşyeri komiteleri önseçimi, ''4000 TEK işçisinin arasında yapalım'' diyor. Eğer delegeler arasında önseçim yapılacaksa, sarı-uzlaşmacıların, işçi düşmanlarının ve sendikayı meslek kapısı edinenlerin dışındaki delegeler arasında yapalım'' diyor, fakat yanaşılmıyor.

5 AĞUSTOS: İŞYERİ KOMİTELERİNİN ÖNLENEMEYEN ZAFERİ

5 Ağustos'taki yenilenen genel kurulda delegeler arasında oldukça gergin bir hava vardı. Faruk BÜYÜKKUCAK adaylıktan çekiliyor, delegelerin gözünde daha ''makul'' olacağı düşünülen bir liste çıkarılıyordu.

Genel kurulda iki liste vardı. Birincisi işyeri örgütselliğinden gelen sınıf ve kitle sendikasını savunan anlayışın listesi. Karşısında da ''güçlü sendikacılık'' etrafında yığışan karma anlayışlar listesi.

Bu anlayışlara göre, işyeri komitelerinden gelen yönetim, tüm işçileri kavramıyordu. O halde bütün işçi kesimini kapsayan, ''geniş tabanlı bir yönetim'' gelmeliydi. Hem böylece Genel Merkez'in de onayı alınmış olur, genel merkezle uyum içinde ''güçlü sendikacılık'' yapılırdı. Yönetim içinde, sarı-uzlaşmacısından, faşist eğilimli kişilere, ''güçlü sendikacılık ve Türk-İş'de birlik'' anlayışını savunanlardan, işçi kurultayı taraftarlarına, sosyal-demokratlardan, grupsal işgüvenlerini kimi kişilere bağlayanlara kadar karmaşık bir anlayış yapısı vardı. ''Bütün işçileri kapsayan geniş tabanlı yönetim'' önerileri ile sarı-uzlaşmacı Genel Merkez'e teslimiyet önerileri getirilerek delegelerin kafaları bulandırılmaya çalışılıyordu.

Genel Kurul'da divan başkanlığına seçilen Tes-İş Genel Başkanı Faruk BARUT, genel kurulu yönlendirmeyi amaçlıyor, 12 Eylül'e ve siyasal iktidara çok sert eleştiriler yöneltiyor, sendikal yasakların getirdiği yasak ve kısıtlamalara atıp tutuyordu. Sanki 12 Eylül Anayasasına ve yasalarına ''evet'' diyen kendileri değilmiş gibi, delegelerin nabzını yakalayıp bu tür ateş püskürmelerle genel kurulun gidişini etkilemeye çalışıyordu.

Barut, kendilerine ''sarı-uzlaşmacı sendikacı'' dendiğini, uzlaşmacı olmadıklarını söylüyor, kendi dönemlerinde Tes-İş'de diğer sendikalara göre en iyi toplu sözleşmelerin imzalandığını ekliyordu. Barut, uzlaşmacılığı, toplu sözleşme görüşmelerinde işverenlerle ilişki düzeyinde ele alıyor, özünü çarpıtarak sunuyordu. Oysa uzlaşmacılık, egemen sınıflarla işçi sınıfları ve bu sınıflar arasındaki çatışmayı kabul etmeyenler, sendikal anlayışlarını bu temel üzerinde yükseltmeyenler, bir ya da birkaç dönem ne kadar iyi toplu sözleşme imzalarsa imzalasınlar, sonuç olarak egemenlerin yanında yeralacaklardı. Bunun adı, sendikal anlamda sarı-uzlaşmacı sendikacılıktı.

Genel Kurul'da, ''geniş tabanlı yönetim'' yanlıları, işyeri komitelerine saldırı niteliğinde konuşma yaptılar. Bunlar arasında özellikle Mustafa TELCİ'nin kışkırtıcı nitelikteki konuşması genel kurul salonunda büyük tepkilere yolaçtı.

Genel Kurul'un dikkat çeken önemli noktalarından birisi de, geçen genel kurulda edilgen kalan işyeri örgütselliğinden gelen delegelerin oldukça etkin ve müdahaleci tavrıydı. Ayrıca işyeri örgütselliğini savunan delegelerden Kamil Kartal, Süleyman Yalçınkaya, Araphan Parıltı, Enver Devletli, Oktay İşleker, kışkırtıcı konuşmaları açığa çıkartan ve genel kurul havasını belirleyen konuşmalar yaptılar.

Genel Kurul'u silme alan işyeri komitelerinin başarı sarhoşluğuna kapılmadan, sendikal anlayışlarının politika ve programlarını yaşama geçirmek için zor ve yorucu çalışmalar içine girmesi gerekmektedir. Çünkü şimdi görev daha ağır, daha güç koşullar vardır. İşyerlerindeki örgütsel bütünlüğü pekiştirme, eğitim ve örgütlenmeye hız vermeye ağırlık verilmelidir.

Bunun yanısıra diğer şubelerdeki işyeri örgütlülükleriyle ilişkilerin geliştirilmesi, yaklaşan Tes-İş Genel Merkez genel kurulu konusunda işyerlerinde işçiler arasında tartışmaların yapılması, nasıl bir yol izleneceği, ne gibi bir mesaj iletileceği, tavırların nasıl olacağı belirtilmelidir. Baştan beri gelişmeleriyle birlikte, yenilenen şube genel kurulu bize açıkça göstermiştir ki, işyeri örgütselliklerinden önce sürekli olarak yenilgiler alınmış, bu yenilgiler işyeri örgütselliklerinin ihtiyacını duyurup onun yolunu açmış ve zafer, işyeri komiteleri örgütsellikleriyle gelmiştir.

DÜZELTME

6. sayımızda Petrol-İş Bandırma Şubesi Genel Kurulu ile ilgili haberimizde, bir yanlışlık sonucu olarak Mustafa Çavdar'ın söylediği ''Ben ancak dostlarıma hesap veririm.'' sözlerinin Tekin Akın tarafından söylendiği yazılmıştır. Düzeltiriz.

...ŞÇİLERİN SESİ
...hibi: Çetin Uygur
...zı İşleri Müdürü: Soner Kızılkaya
...azına Adresi: Prof. K. İsmail Gürkan Cad.
...5 Hudaverdi Apt. Cağaloğlu-İstanbul

Dağıtım: Hürriyet Holding
Baskı: Son Havadis
Dayanışma ve Abone ödentileri:
Yapı Kredi Bankası Çağlayan Şubesi
TL. Hesap No. 19096-4
Döviz Hesap No: 620328-5

Üretenler: Çetin Uygur, Füsun Demiralp, Aytinur Doğan, Soner Kızılkaya, Behzat Taş, Kazım Özdoğan, İnönü Alpat, Volkan Yaraşır, Ali Ateşoğulları ve işyerlerinden işçiler.
Tel: 528 16 73
Ankara Bürosu: Adakale Sok. No. 16/6 Yenişehir

İşverenler işçilik maliyetini düşürmek için sözleşme sonrasında işçi çıkarıyorlar

Herşey daha fazla kâr için...

Bırakalım ortak hareket etmeyi, sendikalar daha kendi bünyelerindeki işçileri bile başka bir işyerinden atılan sınıf kardeşleri için harekete geçirebilecek durumda değiller. İşçiler yalnızca kendi işyerlerindeki sorunlara değil, diğer işyerlerindeki işçilerin sorunlarına da duyarlılık göstermedikleri, onların sorununu kendi sorunları olarak algılamadıkları sürece sınıf bilincinden söz edilemez.

İşçi kıyımları sürüyor. Özellikle yeni dönem toplu iş sözleşmelerinin imzalanmasından sonra gerçekleştirilen işçi kıyımları hâlâ işverenler bir taşla iki kuş vurmayı amaçlıyorlar. Bir yandan yüksek ücretli işçinin yerine asgari ücretli işçi alarak işçilik maliyetlerini düşürecekler, diğer yandan öncü nitelikteki işçileri çıkararak sendikalarla işçiler arasındaki bağı zayıflatacaklar, sendikal faaliyeti sınırlamış olacaklar.

İşten atılmaların son aylarda yoğunlaşmasının başka nedenleri de var. Bunlardan biri 1 Temmuz'dan itibaren katsayının yani kıdem tazminatı tavanının yükseltilmiş olması. İşten attıkları işçiye daha düşük tavandan daha az kıdem tazminatı ödemek isteyen işverenler yapacakları kıyımları 1 Temmuz'dan önce bitirmeye çalıştılar. Bulgaristan'dan gelen göçmenlere "sahip çıkmak" adı altında işçi çıkararak yerlerine sendikasız ve düşük ücretle çalışacak göçmenlerin yerleştirilmesi de başka bir etkendi. Bulgaristan göçmenleri sınıfın örgütlülüğünü parçalamak doğrultusunda işverenler tarafından tehdit unsuru olarak kullanılmış oldular.

İşçi çıkarmaların yoğun yaşandığı petrol, kimya, lastik işkolunda örgütlü Petrol-İş Sendikası özellikle işveren sendikası KİPLAS'a bağlı işyerlerinde toplu sözleşme sonrası yoğun olarak işçi kıyımı yaşandığını bildirdi. Sözleşmenin imzalanmasından sonra işçi atılan işyerleri arasında Korozo (6), Habaş (6), Mutlu Akü (265), Koruma Tarım (39), EAS Akümülatör (26), vatan (60), Eczacıbaşı (75), Deva (66), Etap Makina (120), Erkut (68) bulunuyor.

Petrol-İş tarafından yapılan açıklamada "İşçiler imzalanan sözleşmelerin sevincini yaşayamadan işten atılmakta, atılmayanlar da işsizlik korkusu altında ezilmektedir. Bu işçi kıyımı yalnızca işkolumuzda değil, tüm işkollarında yaygın bir uygulamadır. Atılan işçiler yerine, asgari ücretli işçiler alınacak, ülkemizde yüzde 8'lere düşmüş bulunan maliyetlerdeki işçilik payı daha da düşürülmeye çalışılacaktır" denildi. Petrol-İş işten atılan işçilerin yerine Erkut'ta 68, İnci Akü'de 40, Soyel Elvan'da 12, Kocaeli İGSAŞ'ta 4, TÜGSAŞ'ta 30 Bulgaristan göçmeni alındığını belirtti.

Geçtiğimiz aylarda işten atılmaların yoğun yaşandığı işkollarından biri de camdı. Paşabahçe Şişe Cam'a dekor yapan Öğümce Dekor Fabrikası kapatıldı. 107 işçi açıkta kaldı. Gerekçe maliyetin yüksek olması nedeniyle Şişe Cam'ın artık iş yaptırmamasıydı. Aynı gerekçeyle 33 işçinin çalıştığı Sinop Cam Sanayii'nin dekor atölyesi de kapatıldı.

Şişe Cam'a bağlı işyerlerinde satış elemanı olarak çalışanlar ise hem her iş güvencesinden yoksun, hem de sendikasız durumda. Paşabahçe Şişe Cam'ın satış birimlerinde yüzlerce işçi çalışıyor. Geçtiğimiz günlerde Şaşkınbakkal bürosunda çalışan Hazar Dilaver ve Fuat Çeşnigil "siz göze battınız" gerekçesiyle işten atıldılar.

SENDİKALAR NE YAPIYOR?

Yasalarda işçilerin iş güvencesini sağlamaya yönelik hükümlere yer verilmiyor. İş yasasının 24. maddesine göre işine son verilen işçilerin yerine 6 ay içinde başka işçi alınması, bu işçileri çağırma zorunluluğu bulunmasına rağmen madde hiçbir şekilde uygulanmıyor. İşverenler ya 6 ay geçtikten sonra işçi alıyorlar, ya da çıkaracağı işçinin yerine önceden bir işçi alıp daha sonra çıkarma işlemini yapıyorlar.

Kuşkusuz yasaların işverenlere tanıdığı sınırsız olanaklar yaşanan işçi kıyımlarının en büyük nedeni. Ancak bu gerçek sendikaların hareketsizliğine ya da "tek tek sendikalar olarak yapabileceğimiz bir şey yok" itirazlarına gerekçe oluşturmamalı. Bırakalım ortak hareket etmeyi, sendikalar daha kendi bünyelerindeki işçileri bile başka bir işyerinden atılan sınıf kardeşleri için harekete geçirebilecek durumda değiller. Öncelikle işten atılma tehlikesinin "bugün burada, yarın başka bir yerde" rahatlıkla gündeme gelebileceği kavratılmalı. İşçiler yalnızca kendi işyerlerindeki sorunlara değil, diğer işyerlerindeki işçilerin sorunlarına da duyarlılık göstermedikleri, onların sorununu kendi sorunları olarak algılamadıkları sürece sınıf bilincinden söz etmek mümkün değil.

Hemen tüm işkollarında yaşanan işçi kıyımları için sendikaların somut eylem önerileriyle biraraya gelebilmeleri mümkün. Mitingle başlayıp işçilerin üretimden gelen güçlerini de kullanabilecekleri bir dizi eylem işverenlerin ve siyasal iktidarın bu konudaki pervasız tutumunun önüne geçebilecektir. Yeter ki genel kurul hesapları bir yana bırakılabilsin, işçi kıyımının şu anda sınıfın gündemindeki en önemli sorunlardan biri olduğu kavranabilsin ve bu konuda işçileri harekete geçirmek ve gerekirse işverenlerle ve siyasal iktidarla karşı karşıya gelinebileceğine içtenlikle inanılsın!

KANAT İŞÇİLERİ TOPLUCA İŞTEN ATILDI

Laspetkim-İş'e üye Kanat Sanayi İşletmesi işçileri topluca işten çıkarıldılar. Keyfi biçimde 27 kişinin yasaya ve toplu sözleşme hükümlerine uymadan işten çıkarılmasını işçilerin topluca protesto etmesi, işverenin işyerinde üretimde çalışmayan birkaç kişi dışında tüm işçileri işten çıkarmasına yolaçtı. İşçiler, bir ay kadar önce örgütlü güçleri sonucunda imzalanan sözleşmeyi bir türlü "hazmedemediğini" ve işten bu yüzden çıkarıldıklarını belirtiyorlar.

İşten atılan işçi açlık grevi yaptı

BTB Mozaik Fabrikası'nda işten atılan 3 işçiden biri olan Birsel Ocak adlı işçi, atılmasını protesto ederek 4 günlük açlık grevi yaptı. Eylemi aynı işverene bağlı Feget-Betebe-Fega fabrikalarında toplu vizite ve yemek boykotu eylemleriyle taçlandırıldı. Kristal-İş'e bağlı ve aynı avluda olan fabrikaların önünde mesai saatlerinde açlık grevi yapan Birsel Ocak, akşamları da eylemini Kristal-İş'in topkapı şubesinde gerçekleştirdi. Açlık grevinin üçüncü gününde BTB sendika temsilcileri de katıldı. Sendika, genel merkez yöneticilerinin, "Atılmalar karşısında yenildik. Artık bir şey yapılamaz. Açlık grevi işçileri duyarlı kılmaz" tavrına karşı greve başladığını söyleyen Birsel Ocak, hem kendi iş arkadaşlarından hem de yakın çevredeki işçilerden büyük destek aldı.

Sendika Genel Merkez yönetimine yönelik iddialara karşı genel başkan Necati Altınkaynak, "Sendika olarak gelişmelere öncülük yaptık. Toplu vizite kararı aldık", dedi.

Feget-BTB ve Fega fabrikalarında, işten atılmaları protesto etmek için üç günlük yemek boykotu gerçekleşirken, dördüncü gün toplu vizite eylemine çıkıldı. BTB fabrikasında bir vardiyadaki bütün işçilerin katılımıyla gerçekleşen toplu vizite eylemi Topkapı-Maltepe dispanseri önünde "Yaşasın işçilerin birliği" ve "İşten çıkarılmalara hayır!" sloganları atılarak, grevci işçinin konuşmasıyla bitirildi.

Açlık grevinin başarıyla bitirildiğini söyleyen Birsel Ocak, "Bu bireysel bir eylem değildir. Açlık grevi bir simgeydi. Amacım işten atılmaların hepimizin meselesi olduğunu göstermekti. Eylemin kitleselleşmesi de başarıldığını gösteriyor."

Grevimizi insanca yaşamak için gerçekleştiriyoruz. Usanmayacağız.

Kimaş grevi sessiz sedasız sürüyor

Grevci işçiler "usanmayacağız, sonuna kadar devam" derken aileler "yanınızdayız" diyorlar.

Petrol-İş'e bağlı Kimaş Fabrikası İzmit Dilovası'nda 50 kişinin çalıştığı küçük bir işyeri. Boya hammaddesi üreten fabrikada toplu sözleşme görüşmelerinin tıkanması grevin başlamasına neden olmuş. Sosyal hakların alınması ve ağırlıkta ücretlerin düşüklüğünden dolayı başlayan grev 62.gününü doldurdu.

472 bin lira net ücret talep eden Kimaş işçilerinin bugün aldığı ortalama ücret 100 bin lira civarında. Grevci işçiler günde sekiz saat nöbet tutarken, en büyük destek yakın fabrikalardaki işçilerden geliyor. Grev gözcüsü Hasan Seyfi ve Yaşar Baş, "Biz insanca yaşamak istiyoruz. Usanmayacağız. Grevin başarısı için sonuna kadar varız. Küçük işyeri olmamızdan dolayı basın bize ilgisiz. Basının duyarlı olmasını istiyoruz" dediler.

Tekel'de kadın işçiye saldırı

Tekel'in, Ankara Opera satış reyonunda çalışmakta olan 12 yıllık işçi, Leyla DANACI sorumlu amir tarafından dövüldü. Son günlerde kadın işçilere yönelik saldırıların artması ve özelde de bu saldırıların Tekel'de yoğunlaşması dikkat çekmektedir.

Olayla ilgili olarak, gazetemizi ziyaret eden Leyla DANACI şunları söyledi; "Haziran ayında Tekel ürünlerine zam gelmesinin arkasında satış reyonunda bir fazlalık oluştu. Sorumlu amir Fuat GELMEDİ bunu paylaşalım diye bana teklif etti. Ben de böylesi bir şeyi kabul etmedim. Fikir almak için müfettişlere gittim. Müfettişler zabıt tutarak fazlalığı sayım memuruna teslim ettim. Bu olaydan iki gün sonra sorumlu amir beni odasına çağırarak tehdit ve hakaretlerde bulundu. Ben, seni işten atıyorum. Git çalıştırmıyorum diyerek kolumdan tuttu, odasından dışarıya sürükledi. Bu arada tekmelemeye, kafamı duvarlara vurmaya başladı. Ben de bu olaydan sonra karakola, savcılığa, oradan da adli tıp'a gittim ve rapor aldım. Daha sonra da olayları anlatan bir dilekçeyle başmüdürlüğe müracaat ettim. Bunun sonucu idari soruşturma açıldı. Soruşturma sonucunda ise, bana 3 günlük maaş kesimi cezası verildi."

"Ben bu olayda sendikamdan da destek görmek istedim. Ve Tek Gıda-İş Sendikası'na gittim. Zeynel YILMAZ'la görüştüm. Zeynel YILMAZ'ın tavrı çok çirkindi. Bu olayda haklı olduğumu bilmesine rağmen, kadınca kurnazlık etseydin, saldırdı, bana sarkıntılık etti biçiminde olayı yansıtsaydın, senin yanında olurdum. Ama, şu anda senin için yapacak hiçbir şeyimiz yok dedi. Tek Gıda-İş hiçbir olayda, hiçbirimize sahip çıkmadı. Bu olayda da bana sahip çıkmadı. Bu üç günlük maaş kesme cezasından sonra da Tek Gıda-İş'ten istifa ettim.

Beta Espadril'de işten atılan işçiler işyeri kapısı önünde beklerken...

Deri işkolunda işverenler meydanı boş buldu

Kıyım kıyım üstüne

- *Beta Espadril'de 51, Erciyes Deri'de 7, Balkan Deri'de 5 işçi işten atıldı.*
- *İşten atılmalardan işçileri ancak yine işyerlerindeki işçilerin örgütlü, dayanışmalı gücü kurtaracaktır.*

İşten atılmalarda büyük bir yoğunlaşma yaşanıyor, Mayıs-Haziran ayları itibariyle iki ay içinde toptan işten çıkartılan sendikalı işçi sayısı 5000'i aşan rakamlara ulaşmıştır. İşverenlerin sendikasızlaştırma çabalarıyla birlikte yaşanan toplu işten çıkartmalar sonrasında bir tek işçinin bile yeniden işe alınmadığı gözleniyor. İşçilerden, işten atılmalara karşı ciddi bir tepkinin olmaması, işverenleri bu konuda tavizsiz ve sert tavır içine sokuyor.

İşverenler meydanı boş bulmuşlar. İşyerlerinde sendikaya tahammülleri yok. İşçiler her an işten atılma korkusu yaşıyor. İşten atılmalar sıradan bir olay gibi. Özellikle sendikalaşmak isteyen küçük işyerlerinde işçi kıyımı acımasızca sürüyor.

BETA ESPADRİL'DE 51 İŞÇİ KAPI ÖNÜNDE

Beta Espadril işyerinde Deri-İş Sendikası'na üye olan 51 işçi işten atıldı. Aynı şekilde Sefaköy Erciyes Deri ve Kazlıçeşme'deki Balkan Deri'de de işten atılanların sayısı toplam 12 kişiyi buldu.

Beta Espadril'de gelişmeler işyerinde sendikanın ortaya çıkmasıyla başlıyor. İlkin 25 Temmuz'da 8 işçinin atıldığı işyerinde işten çıkartmalara hiçbir gerekçe gösterilmiyor. İşveren "zarar etmek, mali sıkıntılar içinde olmak" gibi gerekçelerle 31 Temmuz'da işyerini 5 üniteye ayırıp kiralık göstererek, işyeri kapısına "fabrikayı devrettiğine dair" kağıt asıyor.

Beta işçilerinin yeni bir işe giriş-çıkış yapmak istememeleri üzerine, işveren işçileri dışarı atıyor. Günlerce fabrika kapısında bekleyen işçiler, toplu olarak işten çıkartılıyor.

Özellikle sendikalaşmak isteyen küçük işyerlerinde, işten atmalar yaygınlığını koruyor. Sefaköy'deki Erciyes Deri 15 işçiyle üretim yapıyor. İşveren sendikalaşma çabası içinde olan işçileri atıp yerine yenilerini alıyor. Kazlıçeşme'deki Balkan Deri de küçük işyerlerinden biri. Bu işyerinde de 5 işçi işten çıkartılıyor. 17. maddeye göre işten atılmaların yaşadığı işyerlerinde henüz sendikanın yetkisi yok.

Deri-İş Sendikası'nın başvurduğu halde yetki alamadığı işyerleri şunlar: Arper Deri, Tümen Deri, Çimen Deri, Balkan Deri, Başak Deri, May Deri, Tekdersan (Kazlıçeşme), Akdağ Deri (Yozgat), Erciyes Deri (Sefaköy), Umenik (Çorlu), Beta Espadril (Merter). Çalışma Bakanlığı'nın yetki vermeme gibi bir tavır içinde olduğunu bildiren Deri-İş yöneticileri, "toplu tepki gösterebileceklerini" vurguluyorlar.

İşçilerin korktukları bir bir başlarına geliyor. İşverenlerin bu hukuk-dışı saldırılarına karşı sendikalar çaresiz kalıyorlar. İşçilerin sendikalara güvenleri iyice sarsılıyor. Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün kapısını aşındırmakla, bol bol başına verilen açıklamalarla, yasaları "ağlama duvarı" haline getirmekle bir yerlere varılamaz. İşverenlerin bu tavizsiz ve sert tavırlarına karşı, işçilerin dayanışma içinde etkin ve yaygın eylemlilikler içine girmesi gerekmektedir. İşten atmalar karşısında işçileri ancak işçilerin örgütlü, dayanışmalı ve birleştirilmiş gücü ve eylemliliği kurtaracaktır. İşçiler işyerlerinde örgütlülükleri aracılığıyla güçlerini devreye sokmanın yollarını bulmalı, sendikalarını bu tür etkin bir tavır içine sokmalıdırlar.

As Metal'de gre

Otomobil-İş sendikasının örgütlü old... Kartal/Yunus'ta kurulu As Metal'de ... Ağustos'ta greve çıkıldı. 42 işçinin çık... grevde, grev gözcülerinin önlüklerini 2 y... grevde olan SACE elektrik işçileri giydi...

As Metal'de işçilerin aylık net ücretle... bin TL., yılda 4 ikramiye, gece zammı, ... kacak, bayram vb. sosyal haklara ilişkin ... leplerde bulundu. Ancak işveren % 80 z... mın dışında hiçbir sosyal yardımı kabul et... di. Ancak asıl uyuşmazlık yürürlük mad... sinde. Sendika yürürlük maddesinin 1. ay... masını isterken, işveren imza tarihinden ... baren olmasında ısrarlı.

Greve çıkılırken, Otomobil-İş sendikası ge... nel başkanı İlhan Dalkılıç, işçilere hitab... yaptığı konuşmasında, "Grev ekonomik ... savaştır. Bu savaşı yürütecek sizlersiniz. ...

As Metal İşçileri, grev pankartlarını, SACE ... cileri ve sendikacılarıyla birlikte astılar.

cak sendikanız bu savaşın başlatıcısıdır ... vaşın başarısı disiplinden geçer. Komşu ... rika SACE'de grev nasıl ilk günün disip... le sürüyorsa, sizin grevinizde öyle sü... Grev süresince sendikanıza, temsilciler... bağlı olmanızı istiyorum. İşveren sen... aradan çıkartmak için, size 10 misli z... önerebilir. Sizin cevabınız, bizim sendi... var, orayla konuşun olmalıdır. Grevin ... rısı buna bağlı. Bu grev Türkiye işçi sı... menfaatlerine de hizmet edecektir" d...

42 işçi greve çıkarken, fabrikada kal... olan biteni şaşkınlıkla izledi. Son göç... garistan'dan gelen 2 işçi, henüz Türk ... daşı olmadıkları için sendikalı da ola... lar. 25 Yıllık işçi olan göçmenler 100 b... alıyorlar. Arkadaşları greve çıkarken ... lerinin fabrikada kalmalarının neler his... diğini sorduk; "Sendikalı olsam ben de ... mam, grev yaparım. 100 bin lira alıy... Çok çok az. Ama ne yapayım ki... Ta... ben buraları. Çokfena, çok" dedi.

Komtekstil'de dire

Kom tekstilde çalışan yaklaşık 200 işçi ... temsilci İdris Terzioğlu'nun işveren ta... dan işten atılması üzerine direnişe geç... başı yapmadılar. İş yasasının 17. ma... uyarınca işten atılan baştemsilci, olayın ... çek nedeni olarak kendisinin, işveren... rindeki keyfi uygulamalarına karşı çı... işçilerin haklarını savunması olduğunu ... ledi.

Son aylarda 25 işçinin, üstelik disiplin ... rulu mekanizması da çalıştırılmadan işten ... dığı Kom Tekstil'de çalışan işiler Teks... dikasının Eyüp şubesine bağlı. İşten ... olayı olduğu gün, durumdan haberdar ... diği halde işyerine gelmeyen sendika y... cileri, işçilerin direnişe geçmeleri üzer... mek zorunda kaldılar. Bu arada fabrik... len polis ekiplerinin başındaki amir işçi... baba tavrıyla nasihat çekiyordu: "H... aynı bina içindeyiz. Bina çökerse hep... tında kalırız. Zaten altta olduğumuz ... daha fazla ezilirsiniz?.." Tabi işçilerin ... altta oldukları için zaten binanın y... omuzlarında taşıdıklarını, zaten ezil... söylemiyordu.

Teksif Eyüp şubesi genel sekreteri ... Oruç işçilerle yaptığı konuşmada "bir ... ciyi kapıya koyma sıradan bir olay de... radan bir işçi olsa neyse." diyerek iş... malara karşı "duyarlılığını" sergiliyor... çileri yasal yollara davet ederek mahk... lunu gösteriyordu. "Direnişle, eylem... daşınızı geri aldıramazsınız" sözleriyle ...

eylemi bırakmaya zorluyordu. İşçilerd... selen sesler arasında "mahkeme yolu ... ca, oyalama yoludur. Temsilcimizi bi... O'nu ancak bir görevden alabiliriz ... değil. Arkadaşımız geri alınana kada... yapmayacağız" sözleri duyuluyordu.

2 ay süre ile mahkemenin sonucunu ... meyi kabul edip, işbaşı yapan işçiler ... leştirdikleri direnişle birliklerini ve ... göstermişlerdir.

İşyerindeki koşulların düzel... ten atılmaların son bulması, insan ... ters davranışların önlenmesi, işçilerin ... renişte gösterdikleri birliklerini süre... larıyla mümkündür.